

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Tanel Kalmet, Almar Sehver, Margus Sarap, Aleksei Kelli, Raul Kartus, Mikk Putk, Kai Härmand, Silja Elunurm, Reet Adamsoo (10. juuli 2012).

Tööstusomandiõigusega kaasnevate probleemide koondkaardistus

Sissejuhatuseks.....	3
1 Seadustiku esialgne struktuur	4
2 (1.1) Kumulatiivse kaitse küsimused	6
3 (1.1, 2.1.1 või 3.1) Ühine IO ja selle kasutamine	7
4 (1.1) Kaastaotlejate (kaasomanike) poolt oma õiguste teostamine Patendiametis.....	7
5 (2.1.1) Ühise autorsuse teke	8
6 (2.1.1) Disaini, patendi ja kasuliku mudeli taotlemise õigus.....	Tõrge! Järjehoidjat pole määratletud.
7 (2.1.3) Tööstusdisaini variandid	8
8 (2.1.4) Mikrolülituste topoloogia kaitse seadus.....	9
9 (2.2.1) Pahauskse taotluse üleandmise nõudeõigus (lisaks esindaja juhtumile).....	9
10 (2.2.1) Teist liiki kaupadele antud maine ja eristusvõime kaitse (KaMS § 10 lg 1 p 3 ja KaMS § 14 lg 1 p 3) peab kehtima ka samaliigiliste suhtes (Euroopa Kohus: Davidoff C-292/00)	10
11 (2.2.1) Valdavale enamusele elanikkonnast tuntud kaubamärk.....	11
12 (2.2.1) Identse märgi registreerimine identsetele kaupadele ja teenustele (KaMS § 10 lg 1 p 1).....	11
13 (2.2.2) Kaubanduslike tähiste õiguskaitse korraldus.....	12
14 (2.2.2.1) Geograafilise ala väär rakendus	13
15 (2.2.2.1) Geograafilise tähise õiguslik tähendus	13
16 (2.2.3.1) Konfidentsiaalne teave. Ühtse regulatsiooni puudumine	14
17 (2.2.3.1) Üldise saladuses hoidmise kaitsenormi puudumine	15
18 (2.2.3.1) Teadus- ja arendustöö tulemusena loodud konfidentsiaalne teave	16
19 (3.1) Intellektuaalse omandi heauskne omandamine	17
20 (3.1) Abstraktsiooni ja eraldatuse põhimõtte IO lepingutes	17

21	(3.1.1) Litsentsilepingute vastastikune mõju	18
22	(3.1.2) Kaubamärgi võõrandamine ja üleminek.....	19
23	(3.1.2) Patendi üleminek.....	20
24	(3.1.2) Kasuliku mudeli üleminek.....	20
25	(3.1.2) Taotluse osaline võõrandamine pärast registreerimisotsust.....	21
26	(3.1.2) Tööstusomandile ühispani seadmise võimatus	22
27	(3.2.1) Litsentsisaaja õiguskaitse võimalused.....	23
28	(3.2.1) Õigussuhte ajutine reguleerimine	23
29	(3.2.1) Ainuõiguse kaitse.....	24
30	(3.2.3) Vastuhagi õiguse tühisuse tuvastamiseks	26
31	(4.1.3) Territoriaalne kohtualluvus	26
32	(4.1.3) Halduskohtu ja üldkohtu alluvuse vahetegu	27
33	(4.1.3) Isikud hagimenetluses	28
34	(4.1.3) Kohtu pädevus hagita menetluses	29
35	(4.1.3) Isikud ja esindus hagita menetluses	30
36	(4.2.2) Kutselised esindajad (patendivolinikud)	31
37	(4.2.2) Volikiri asjaajamisel Patendiametiga ja Apellatsioonikomisjoniga.....	33
38	(4.2.2) Esindaja vahetu volituse nõue ning asjast huvitatud isiku iseseisev esindusõigus	34
39	(4.2.2) Menetlusosaliste esindamine kohtus	34
40	(4.3) Tööstusomandi bülletäänid.....	35
41	(4.3) Tööstusomandi registreerimise tunnistused	36
42	(4.4) Bürokratia ja menetluse keerukus	36
43	(4.4) Menetlusaeg, s.h sisuline ekspertiis	37
44	(4.4) Nõutavate dokumentide arv.....	38
45	(4.4.3) Kaubamärgi registreerimise otsuse avaldamine	38
46	(4.6) Asjast huvitatus.....	39
47	KAARDISTATUD PROBLEEMIDE TABEL	41

Sissejuhatuseks

Intellektuaalse omandi (IO) kodifitseerimisel tööstusomandi (TO) õiguste valdkonnas lähtutakse lisaks kodifitseerimise üldisele eesmärgile (õigusselgus, korrastatus, lihtsus, arusaadavus) sellest, et regulatsioon peab mahtuma kehtiva intellektuaalomandi kontseptsiooni raamidesse. Eesti kui rahvusvaheliste lepingute osalisriik ja Euroopa Liidu (EL) liikmesriik peab oma siseriikliku õiguse loomisel lähtuma kehtivast rahvusvahelisest ja regionaalsest (sh EL) õigusraamistikust. Põhimõttelised muudatused tööstusomandi õiguste regulatsioonis ei ole seega võimalikud, samas leidub ka praegu mitmeid võimalusi kõnealuse valdkonna kaasajastamiseks.

IO kodifitseerimisel on otstarbekas tööstusomandi õiguste valdkond reguleerida edaspidi eraldiseisva õigusaktiga, kuna tegemist on võrreldes teiste IO osadega (autoriõigus ja kaasnevad õigused) olulises osas erineva õigusliku režiimiga.

Kaardistatud probleemid on paigutatud uue eelnõu võimalikku struktuuri esialgu mehaaniliselt, mistõttu eri allikatest laekunud ettepanekud võivad olla teineteist kordavad või vasturääkivad. Edasiseks tööks on vajalik analüüsida ettepanekute sobituvust ja selgitada välja lüngad, mis vajavad veel ettepanekutega täitmist.

1 Seadustiku esialgne struktuur¹

KIRJELDUS JA SELGITUS

TO alane regulatsioon (arvestamata süüteomenetlust) paikneb praegu tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduses (TÕAS), selle suhtes eriseadustena kehtivas kuues seaduses (patendiseadus - PatS, kasuliku mudeli seadus - KasMudS, tööstusdisaini kaitse seadus - TDKS, mikrolülituse topoloogia kaitse seadus - MTKS, kaubamärgiseadus - KaMS, Euroopa patentide väljaandmise konventsiooni kohaldamise seadus - EurPatS), geograafilise tähise kaitse seaduses (GTKS), samuti üksnes intellektuaalomandit puudutavate fragmentidena tolliseaduses (võltskaup kui salakaup), võlaõigusseaduses, konkurentsiseaduses jm. Ainult intellektuaalomandi õiguse teostamisega on seotud ka patendivoliniiku instituut, mida reguleerib eriseadus. Kehtivad seadused on pärit erinevatest perioodidest (nt PatS ja KasMudS 1994. aastast, TDKS, MTKS ja GTKS 1997-1999. aastatest ja KaMS ja TÕAS 2002. ja 2004. aastast) ning ülesehituselt ja stiililt erinevad, sarnaseid suhteid erinevalt reguleerivad ning kontseptsioonilt ja terminoloogiliselt ebaühtlased.

ESIALGNE LAHENDUS

Mitte ainult kasutamise hõlbustamiseks, vaid ka sisemise süsteemsuse tagamiseks on soovitatav nimetatud seadused ja regulatsioonid liita ühtsesse seadustikku (koodeksi). Seadustiku ülesehitus võiks olla alljärgnev.

Seadustiku 2. osas sisalduvad eri tööstusomandi liike eristavad tunnused, kaitsekriteeriumid, õiguste ja nende piirangute erisused ja menetluslikud erisused. Seadustiku 3. osas sisalduks ühised regulatsioonid tööstusomandi õiguste teostamise ja jõustamise kohta. Seadustiku 4. osas sisalduks ühised regulatsioonid tööstusomandi õiguskaitse institutsionaalse ja menetlusliku korralduse kohta. Seadustiku alguses ja lõpus paikneks algus- ja lõpposa, milles määratletak ühised mõisted, tööstusomandi liikide *numerus clausus*, seadustiku normide suhe nt omandiõigusega, samuti seadustiku eri osade normide vahekord; lõpposas aga rakendusliku iseloomuga sätteid. Eriosade ja ühisosa piiritlemise osas tuleks põhiosas lähtuda Raul Kartuse kaardistuse p-s 3 kirjeldatud põhimõtetest.

Olulisemate struktuursete muudatustena nähakse ette GTKS regulatsiooni olulist muutmist, sisuliselt geograafiliste tähiste registreerimissüsteemist loobumist, samuti ärisaladuse ja kõlvatu konkurentsi alase regulatsiooni toomist TO seadustikku, samuti tööstusomandi liikide registreerimise menetluse, samuti nende õiguste vaidlustamise ja jõustamise menetluslikku ühtlustamist ja lihtsustamist. Taimesortide ja loomatõugude kaitse lülitamine TO seadustiku struktuuri ei näi otstarbekas (vt ka Raul Kartuse kaardistus, p 2). Kaaluda võiks aga domeeninimede temaatika käsitlemist, mille kohta on ettepaneku teinud Mikk Putk.

Seadustiku struktuur

1. osa – algusosa

1.1. peatükk - üldpõhimõtted (seos autori põhiseadusliku kaitsega ja omandiõigusega, samuti perekonna- ja pärimisõigusega); mõisted; seadustiku kehtivusala ja kollisioonid;

1.2. peatükk – tööstusomandi liigitus (sisuliselt eriosa sisukord), sh kas kasutatakse registreeringul põhinevat või ipso facto kaitset;

2. osa – tööstusomandi liigid

2.1. peatükk – leiutised ja disain

¹ Punkti koostanud Tanel Kalmet.

2.1.1. jagu – õiguste omandamise alused (eeskätt teenistussuhtest tulenev õigus varaliste õiguste omandamiseks, see puudutab leiutisi ja disaini, kuid peaks olema analoogiline autoriõiguse arengutega); autoritasu arvestamise põhimõtted; vaikiva nõusoleku tõlgendamine²;

2.1.2. jagu – leiutised;

2.1.2.1. jaotis – ühisosa; objekt ja kaitseriimid;

2.1.2.2. jaotis – patentsed leiutised; kaitsetingimused; kaitseulatus ja -tähtaeg; ainuõigus; kolmandate isikute õigused ja ainuõiguse piirangud; ainuõiguse teostamise ja jõustamise erisused; kaitse omandamise materiaalsed nõuded (taotluse õiguslik staatus) ja registreerimismenetluse erisused;

2.1.2.3. jaotis – kasulik mudel; kaitsetingimused; kaitseulatus ja -tähtaeg; ainuõigus; kolmandate isikute õigused ja ainuõiguse piirangud; ainuõiguse teostamise ja jõustamise erisused; kaitse omandamise materiaalsed nõuded (taotluse õiguslik staatus) ja registreerimismenetluse erisused;

2.1.2.4. jaotis – rahvusvahelisest taotlusest tulenevad erisused;

2.1.2.5. jaotis – Euroopa patendist tulenevad erisused;

2.1.3. jagu – disain; objekt ja kaitseriimid;

2.1.3.1. jaotis – registreeritud disain; kaitsetingimused; kaitseulatus ja -tähtaeg; ainuõigus; kolmandate isikute õigused ja ainuõiguse piirangud; ainuõiguse teostamise ja jõustamise erisused; kaitse omandamise materiaalsed nõuded (taotluse õiguslik staatus) ja registreerimismenetluse erisused;

2.1.3.2. jaotis – rahvusvahelisest registreeringust tulenevad erisused;

2.1.3.3. jaotis – ühenduse disainist tulenevad erisused;

2.1.4. jagu – mikrolülituse topoloogia; objekt ja kaitsetingimused; kaitseulatus ja -tähtaeg; ainuõigus; kolmandate isikute õigused ja ainuõiguse piirangud; ainuõiguse teostamise ja jõustamise erisused; kaitse omandamise materiaalsed nõuded (taotluse õiguslik staatus) ja registreerimismenetluse erisused;

2.2. peatükk – kaubanduslikud tähised ja ärisaladus;

2.2.1. jagu – kaubamärk; objekt ja kaitseriimid;

2.2.1.1. jaotis – registreeritud ja üldtuntud kaubamärk; kaitseulatus ja -tähtaeg; ainuõigus; kolmandate isikute õigused ja ainuõiguse piirangud; ainuõiguse teostamise ja jõustamise erisused; kaitse omandamise materiaalsed nõuded (taotluse õiguslik staatus) ja registreerimismenetluse erisused;

2.2.1.2. jaotis – kollektiiv- ja garantiimärk;

2.2.1.3. jaotis – rahvusvahelisest kaubamärgist tulenevad erisused;

2.2.1.4. jaotis – ühenduse kaubamärgist tulenevad erisused;

2.2.2. jagu – muud kaubanduslikud tähised;

2.2.2.1. jaotis – geograafiline tähis; objekt ja kaitseulatus; kolmandate isikute õigused ja õiguse piirangud; õiguse teostamise ja jõustamise erisused;

2.2.2.2. jaotis – ärinimi ja Trade name;

2.2.3. jagu – ärisaladus ja kaitse kõlvatu konkurentsi vastu;

2.2.3.1. jaotis – ärisaladus ja avaldamata informatsioon;

2.2.3.2. jaotis – kaitse kõlvatu konkurentsi vastu;

3. osa – tööstusomandi õiguste teostamine ja jõustamine

3.1. peatükk – tööstusomandi võla- ja asjaõigusliku kasutamine ja käsutamine³

3.1.1. jagu – võlaõiguslikud (litsents, võõrandamine jne) materiaaõiguslikud ühised reeglid;

3.1.2. jagu – asjaõiguslikud (loobumine, pant jne) materiaaõiguslikud ühised reeglid;

3.1.3. jagu – avalik kasutus, seadusjärgne ja sundlitsents (kuivõrd on üldistatavad);

3.2. peatükk – tööstusomandi õiguste jõustamine

3.2.1. jagu – ainuõiguse tsiviilõigusliku kaitse põhimõtted, mis on ühised kogu tööstusomandile, aga ei ole kohaldatavad muude õiguste kaitisel (praegu on regulatsioon laiali VÕS-is ja IO seadustes, samuti osalt TsKMS-s);

² Vt A. Kelli p 8. Vt R. Kartus, p 2 ja 3, milles loetletud põhimõtetest tuleks suures osas lähtuda eriosade ja ühisosa piiritlemisel.

³ Vaikiva nõusoleku tõlgendamine, vt A. Kelli p 8.

- 3.2.3. jagu – kolmandate isikute õigused;
 3.2.3. jagu – haldusmeetmed ja väärteovastutus jmt.

4. osa – institutsionaalne korraldus ja menetlus

- 4.1. peatükk – tööstusomandi kaitsega tegelevad riiklikud institutsioonid
 4.1.1. jagu – Patendiamet;
 4.1.2. jagu – Tööstusomandi apellatsioonikomisjon;
 4.1.3. jagu – kohtu pädevust puudutavad erisused;
 4.2. peatükk – tööstusomandi kaitsega tegelevad eraõiguslikud institutsioonid;
 4.2.1. jagu – autorite ja õiguste omajate esindusorganisatsioonid?
 4.2.2. jagu – õiguste omajate esindamine (patendivolinikud jmt);
 4.3. peatükk – tööstusomandi register;
 4.4. peatükk – registreeritavale õigusobjektile õiguskaitse omandamise menetlus;
 4.4.1. jagu – taotluse esitamine ja eelmenetlus;
 4.4.2. jagu – menetlus ja ekspertiis Patendiametis; andmete avaldamine;
 4.4.3. jagu – opositsioon;
 4.4.4. jagu – taotleja õiguste kaitse TOAKis ja kohtus;
 4.5. peatükk – registreering;
 4.5.1. jagu – registreeringu andmete kanne;
 4.5.2. jagu – registreeringu kohta tehtavad kanded ja piirangud;
 4.6. peatükk – registreeringu kehtivus ja selle vaidlustamine TOAKis ja kohtus

5. osa – lõppsätted; seadustiku rakendumine, üleminek.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	JAH	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele ekspordile	<i>Codification of industrial and commercial property law, including rules concerning trade secrets and those against unfair competition. The task involves major restructuring of the more than seven existing legal acts that often contain contradictory rules concerning analogous relationships, and some institutional and procedural consolidation.</i>	

2 (1.1) Kumulatiivse kaitse küsimused⁴

KIRJELDUS JA SELGITUS

Üks ja sama objekt võib olla kaitstav erineva IO instrumendiga. Näiteks võib kujutis olla kaitstav autoriõiguslikult kui teos, kaubamärina ja disainina. Samas igal valdkonnal on oma spetsiifika, mis tähendab, et nii õiguste maht kui ka piirangud on erinevad. Seetõttu on küsimuseks, kuivõrd peaks nägema ette, et kui konkreetsele objektile on valitud teatud režiim (nt kaitsud tööstusdisainina või kaubamärgina), siis selleks ajaks või alatiseks on autoriõiguslik kaitse peatunud/väljastatud.

⁴ Punkti koostanud Aleksei Kelli.

ESIALGNE LAHENDUS

Õigusselguse huvides oleks, kui üks objekt on kaitstud ühe IO liigiga. Samas, kui eksisteerib mitu sarnast teost, millest üks kaitstakse kaubamärgi või disainina, siis võib autoriõiguslik kaitse ikkagi säilida.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

Kumulatiivse kaitse probleemid	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
		JAH
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Cumulative protection.</i>	

3 (1.1, 2.1.1 või 3.1) Ühine IO ja selle kasutamine⁵

KIRJELDUS JA SELGITUS

Suur hulk teoseid, leiutisi ja muud IO-d luuakse ühiselt. Kui lepinguliselt ei ole IO kasutamine kokku lepitud ning ka loojad ei jõua kokkuleppele, siis võib tekkida olukord, et loodud IO jääb nt ühe autori tõttu kasutamata. Küsimus on selles, et kas peaks eksisteerima toimiv mehhanism IO kasutamiseks isegi kui üks loojatest seda ei taha ning kuivõrd peaks saama lõpetada n.ö kaasomandit IO-le.

ESIALGNE LAHENDUS

Väga ühest lahendust siin ei ole, kuid kaaluda tuleks toimiva ning efektiivse mehhanismi loomist, kus kohtulahend võiks asendada puudutatud looja nõusolekut või siis IO võõrandatakse kolmandale isikule ning loojad saavad kompensatsiooni.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
		JAH
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Possibilities to use IP in case one of its owners is against any use. Possibility of demand for termination of common IP ownership.</i>	

4 (1.1) Kaastaotlejate (kaasomanike) poolt oma õiguste teostamine Patendiametis⁶

KIRJELDUS JA SELGITUS

Probleemiks on osutunud see, kuidas Patendiamet suhtleb kaastaotlejate ning -omanikega ning millisel viisil aktsepteerib kommunikatsiooni kaastaotlejatelt ning kaasomanikelt.

Kaubamärgi registreerimisel, kui taotlejaid esindab Patendivolinik edastab Patendiamet teated vaid sellele esindajale, kellel on kõige hilisema kuupäevaga väljastatud volikiri, samuti menetlustoimingute

⁵ Punkti koostanud Aleksei Kelli.

⁶ Punkti koostanud Margus Sarap, Almar Sehver.

tegemiseks aktsepteeritakse hilisema kuupäevaga esindaja poolt tehtud toiminguid. Selle tulemusena on teine kaastaotleja menetlusest täitsa kõrvale jäetud ning tema võimalus menetluses osaleda sõltub koostööst teise kaastaotlejaga.

Seevastu patendi ja kasuliku mudeli puhul on vajalik ühise esindaja määramine ning Patendiamet ei aktsepteeri toiminguid, mida teeb vaid üks kaasomanik kõigi nimel.

ESIALGNE LAHENDUS

Tagatud peaks olema kõigi kaastaotlejate teadmine menetluse algusest (esimene sisuline teade saadetud kõigile kaastaotlejatele ja/või nende esindajatele). Kaastaotlejatel peab olema võimalus määrata ühine esindaja, teostada toiminguid kõik koos ühiselt või ka võimaldada ühel kaastaotlejal korraldada kogu registreerimisprotsess.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	JAH	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Whether co-applicants can act in benefit of other applicants separately or there is always a need for joint communication or appointment of joint representative</i>	

5 (2.1.1) Ühise autorsuse teke⁷

KIRJELDUS JA SELGITUS

Nii autoriõiguse kui ka tööstusomandi puhul ei ole alati selge, mis hetkes on loomingu ühine.

6 (2.1.3) Tööstusdisaini variandid⁸

KIRJELDUS JA SELGITUS

Vastavalt TDKS § 4 lg 4: tööstusdisainilahendusel võivad olla variandid. Tööstusdisainilahenduse variandid on tööstusdisainilahenduse sellised teisendid, mis vastava ala asjatundjale jätavad sama üldmulje.

Antud säte on tekitanud segadust ning asjatut menetluskoormust eelkõige rahvusvaheliselt registreeritavate disainide puhul, kuna variantide regulatsioon ei ole eriti laialt levinud, teisalt on tegemist subjektiivse hinnangu küsimusega, kas variantidel on sama üldmulje.

Tänapäeval on Ühenduse disaini puhul edukat rakendamist leidnud lahendus, et ühe taotlusena võib esitada piiramatu hulga sama valdkonna disainide juhul, kui nad kuuluvad samasse kategooriasse ning enam ei ole vaja hinnata disainide välimusest tulenevat üldmulje sarnasust.

ESIALGNE LAHENDUS

⁷ Punkti koostanud Aleksei Kelli.

⁸ Punkti koostanud Almar Sehver.

Ettepanek on selles küsimuses ühtlustada regulatsioon rahvusvaheliselt enamlevinuga ning loobuda variantide regulatsioonist ning selle asemel võimaldada ühte taotluse lisada mitmeid sama valdkonna disaine.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Variances of design.</i>	

7 (2.1.4) Mikrolülituste topoloogia kaitse seadus⁹

KIRJELDUS JA SELGITUS

Senini ei ole ligi 14 aasta jooksul tehtud ühetegi registreeringut, seega on küsimuseks kas sellist õiguslikku regulatsiooni tegelikult vaja on.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Meaning of layout-design protection.</i>	

8 (2.2.1) Pahauskse taotluse üleandmise nõudeõigus (lisaks esindaja juhtumile)¹⁰

KIRJELDUS JA SELGITUS

Lisaks esindaja poolt registreeritud märgi üleandmise nõudele oleks vajadus ka pahauskse registreerija poolt registreeritud märgi üleandmiseks.

ESIALGNE LAHENDUS

Ettepanek KaMS § 52 lg 3: Kui kaubamärk on registreeritud pahauskselt või kaubamärgiomaniku esindaja nimele tema nõusolekuta, on õigustatud isikul õigus tähtajatult esitada hagi kaubamärgi endale üleandmise nõudes. Seda alust ei rakendata, kui kaubamärgi registreerinud isik tõendab oma tegevuse õiguspärasust.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

⁹ Punkti koostanud Margus Sarap.

¹⁰ Punkti koostanud Almar Sehver.

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
		EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Mandatory transfer of trademark acquired in bad faith.</i>	

9 (2.2.1) Teist liiki kaupadele antud maine ja eristusvõime kaitse (KaMS § 10 lg 1 p 3 ja KaMS § 14 lg 1 p 3) peab kehtima ka samaliigiliste suhtes (Euroopa Kohus: Davidoff C-292/00)¹¹

KIRJELDUS JA SELGITUS

Euroopa Kohtu 09.01.2003 otsus kohtuasjas C-292/00 DAVIDOFF puudutas küsimust, kas Kaubamärgidirektiivi § 4(4)(a) [analoogne KMS §10 lg 1 p-le 3] alusel võib vastandada ka kaubamärke, mis on registreeritud samaliigiliste ja/või identsete kaupade osas. Nii Kaubamärgidirektiivi § 4(4)(a) kui ka KMS §10 lg 1 p 3 tekstis viidatakse vaid kaubamärkidele, “millel on õiguskaitse teist liiki kaupade või teenuste tähistamiseks”.

Euroopa Kohus leidis, et “Kaubamärgidirektiivi § 4(4)(a) ei saa tõlgendada vaid teksti alusel ning peab arvestama süsteemi, millesse ta kuulub, üldist raamistikku ja selle eesmärke” ja leidis, et “ei või anda tõlgendust, mis viiks selleni, et mainekate kaubamärkide kasutamisel identsete või samaliigiliste kaupade või teenuste osas oleks selle õiguskaitse piiratum kui sama tähise kasutamisel eriliigiliste kaupade või teenuste osas.”

ESIALGNE LAHENDUS

Seega peaks laiendama KaMS § 10 lg 1 p 3 ja § 14 lg 1 p 3 kaitset ka samaliigilistele kaupadele.

Lahendus: § 10 lg 1 p 3: mis on identne või sarnane varasema registreeritud või registreerimiseks esitatud kaubamärgi või valdavale enamusele Eesti elanikkonnast tuntud kaubamärgiga, millel on õiguskaitse identsete, samaliigiliste või teist liiki kaupade või teenuste tähistamiseks, kui hilisema kaubamärgiga võidakse ebaausalt ära kasutada või kahjustada varasema kaubamärgi mainet või eristusvõimet;

§ 14 lg 1 p 3: registreeritud kaubamärgiga või valdavale enamusele Eesti elanikkonnast tuntud õiguskaitse saanud kaubamärgiga identseid või sarnaseid tähiseid, millega tähistatakse identseid, samaliigilisi või teist liiki kaupu või teenuseid, kui tähisega võib ebaausalt ära kasutada või kahjustada kaubamärgi omandatud mainet või eristusvõimet.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
		EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Application of European Law.</i>	

¹¹ Punkti koostanud Almar Sehver.

10 (2.2.1) Valdavale enamusele elanikkonnast tuntud kaubamärk¹²

KIRJELDUS JA SELGITUS

Teatavad kaubamärgid võivad olla kasutatud üksnes spetsiifilise tarbijaskonna poolt ning käesoleva KaMS § 10 lg 1 p 3 ja § 14 lg 1 p 3 sõnastusega selliste märkide maine ja eristusvõime kaitse on välistatud, kuna nad ei saavuta iialgi staatust “valdavale enamusele elanikkonnast tuntud kaubamärk”, kuigi nad võivad olla üldtuntud kaubamärgid, millel on maine ja kõrge eristusvõime.

KaMS § 10 lg 1 p 3 / § 14 lg 1 p 3 : “valdavale enamusele elanikkonnast” ümber vahetada “üldtuntud”. Seadusest tuleneb niigi kaitse arvestada maine ja eristusvõime ärakasutamise või kahjustamise aspektiga, mis välistab antud sätete ulatusliku kohaldamise igal juhul.

ESIALGNE LAHENDUS

Me ei näe mingit põhjendust eelistada üldtuntud märkidele registreeritud märke, milliste alusel on oluliselt suuremad võimalused eriliigiliste kaupade vastu tegutseda. Nõuab ju märgi üldtuntuks tegemine ja üldtuntuse hilisem tõendamine oluliselt suuremat pingutust (ajas ja rahas) kui märgi registreerimine. Seega ei ole alust karta, et hakatakse arvama, et märgi registreerimine ei olegi enam vajalik. Ka CTMR art 8 (5) ei tee neil varasema märgina eriliigiliste kaupade suhtes vahet ja oluline on siin ennekõike maine ja selle ärakasutamine või kahjustamine. Antud juhul seadusesäte kitsendab üldtuntud märgi õigusi ebaoproportsionaalselt registreeritud märgiga võrreldes.

Lahendus:

§ 10 lg 1 p 3: mis on identne või sarnane varasema kaubamärgiga, mis on saanud õiguskaitse identsete, samaliigiliste või teist liiki kaupade või teenuste tähistamiseks, kui hilisema kaubamärgiga võidakse ebaausalt ära kasutada või kahjustada varasema kaubamärgi mainet või eristusvõimet;

§ 14 lg 1 p 3: õiguskaitse saanud kaubamärgiga identseid või sarnaseid tähiseid, millega tähistatakse identseid, samaliigilisi või teist liiki kaupu või teenuseid, kui tähiseiga võib ebaausalt ära kasutada või kahjustada kaubamärgi omandatud mainet või eristusvõimet.

VÖRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Dilution of well-known marks.</i>	

11 (2.2.1) Identse märgi registreerimine identsetele kaupadele ja teenustele (KaMS § 10 lg 1 p 1)¹³

KIRJELDUS JA SELGITUS

Paljud ettevõtted registreerivad oma kaubamärke oma erinevate tütarfirmade nimele ning harvad ei ole juhtumid, kus lisaks märkide identsusele esineb ka kaupade ja/või teenuste identsus. Sellisel juhul

¹² Punkti koostanud Almar Sehver.

¹³ Punkti koostanud Almar Sehver..

kaubamärgi registreerimine on välistatud (isegi nõusolekuga), kuigi reaalselt segadust turul ei ole, kuna kaupu turustab üks kontsern.

ESIALGNE LAHENDUS

Ettepanek: lubada identsed märke registreerida identsetele kaupadele/teenustele varasema märgi omaniku loal.

KaMS § 10 lg 2 uus sõnastus: Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–6 sätestatud õiguskaitset välistavaid asjaolusid ei arvestata, kui on olemas varasema kaubamärgi omaniku või muu varasema õiguse omaniku kirjalik luba.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele ekspordile	<i>Registration of identical marks.</i>	

12 (2.2.2) Kaubanduslike tähiste õiguskaitse korraldus¹⁴

KIRJELDUS JA SELGITUS

Kehtiv kaubamärgiseadus näeb ette registreeritud ja üldtuntud riigisiseste kaubamärkide ja rahvusvaheliste kaubamärkide kaitse ning lisandub Ühenduse kaubamärk EL määruse aluse; geograafilisi tähiseid kaitstakse eriseaduse või Euroopa õiguse alusel ning ärinimesid äriseadustiku alusel. Kui kaubamärkide osas ei ole tõrked olulised, siis geograafiliste tähiste riigisisene kaitse on ebaõnnestunud omadusliku seose tõendamise pädevusega asutuste puudumise ja seega õieti formaalse, sisult isegi võltsitud sisuga tõendite tõttu ning Trade Name'ide tähiste õiguskaitse erirežiim puudub.

ESIALGNE LAHENDUS

Kaubamärgi registreerimise menetluses võiks loobuda suhteliste aluste kontrollimisest *ex officio* Patendiameti poolt (asendada otsinguga), samuti kaotada geograafiliste tähiste riigisisene registreerimine ning luua ipso facto režiimid geograafiliste tähiste ja Trade Name'ide kaitseks. Ärinime kui intellektuaalse omandi tähendust tuleb samuti eraldi analüüsida ja vajadusel ette näha muule tööstusomandile analoogiline kaitse registreeringu alusel äriregistris.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	JAH	JAH

¹⁴ Punkti koostanud Tanel Kalmet.

Inglisekeelne rahvusvahelisele ekspordile selgitus	<i>Reform of protection of commercial names and signs, i.a. abolition of registration system for domestic geographical indications, and establishment of an ipso facto regime for trade names.</i>
--	--

13 (2.2.2.1) Geograafilise ala väär rakendus¹⁵

KIRJELDUS JA SELGITUS

GTKS § 3 lg 1 p 1 kohaselt geograafiline tähis on geograafilise ala nimi või vihje sellele alale, mis näitab kauba või teenuse kindlat geograafilist päritolu, kui selliselt tähistatud kauba või teenuse konkreetne omadus, maine või muu tunnus on olulisel määral seostatav geograafilise alaga, kus kaupa toodetakse, töödeldakse või müügiks ette valmistatakse või kus teenust osutatakse.

Samas on registreeritud nimele VÄRSKA 2 iseseisvat geograafilist tähist:

reg nr 00001 (Verska Mineraalvee OÜ), ala: puurkaev nr. 5, mis asub AS VÄRSKA SANATOORIUM territooriumil Värskas alevikus Värskas vallas Põlva maakonnas Eesti Vabariigis; reg nr 00006 (AS Värskas Vesi), ala: Põlva maakonnas Värskas vallas asuv puurkaev.

ESIALGNE LAHENDUS

Lahendus: regulatsiooni tuleb täpsustada, et välistada võimalus et samale nimele sama toote osas registreeritakse 2 geograafilist tähist erinevate taotlejate avalduse alusel. Geograafiline ala peab olema korrektselt määratletud (VÄRSKA puhul pigem veemaardla või haldusüksuse põhjal) ning vaidluse puhul peaksid pooled pigem välja selgitama (vaidlema) korrektsed geograafilise ala määratlused ning tähist kasutusõiguse, mitte taotlema dubleerivaid registreeringuid.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne rahvusvahelisele ekspordile selgitus	<i>Registration of geographical indications.</i>	

14 (2.2.2.1) Geograafilise tähist õiguslik tähendus¹⁶

KIRJELDUS JA SELGITUS

Registreeringu õiguslik väärtus on muutunud kaheldavaks, sest Riigikohus on asunud seisukohale, et registreering ei tõenda kauba teatavaid omadusi. vt <http://www.nc.ee/?id=11&tekst=RK/3-2-1-1-09> (p 11). Samas teatavad omadused on üldse registreeringu saamise põhiliseks eelduseks.

See viitab geograafilise tähist registratsiooni nõrgale õigusjõule, mis on sisuliselt vastupidine Euroopa Ühenduse geotähist mõttele ning tähendusele.

ESIALGNE LAHENDUS

¹⁵ Punkti koostanud Almar Sehver..

¹⁶ Punkti koostanud Almar Sehver.

Seetõttu tuleb hoolikalt kaaluda Eesti geotähise tulevast regulatsiooni ning see mõistlikul viisil tasakaalustada Euroopa omaga, eriti arvestades, et enamus regulatsioonist on Euroopa oma ning Eesti geotähise regulatsiooni ulatus erinevate toodete lõikes on oluliselt piiratud.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Meaning of GI protection.</i>	

15 (2.2.3.1) Konfidentsiaalne teave. Ühtse regulatsiooni puudumine¹⁷

KIRJELDUS JA SELGITUS

Kehtivates õigusaktides puudub üldnorm, mis sisustaks nii konfidentsiaalse teabe (ning selle hulgas ärisaladuse) mõiste, saladuses hoidmise kohustuse põhisisu (sh kes on kohustatud subjekt) kui ka ärisaladuse kui intellektuaalse omandi objekti kuuluvuse kui selleni on jõutud T&A tegevuste raames. Mõistena on Eesti õiguses kasutusel: konfidentsiaalne teave (tsiviilkohtumenetluse seadustik § 741; konkurentsiseaduse § 52; riigihangete seaduse § 43 lg 4, § 63 lg 5, § 67 lg 2 jt); ärisaladus (konkurentsiseaduse § 63; maksukorralduse seaduse § 26; äriseadustik § 186, § 313, 325 jt; töölepinguseaduse § 22; võlaõigusseaduse § 625); tootmissaladus (võlaõigusseaduse § 625, töölepingu seaduse § 22) ning üldmõistena „teave mida tuleb hoida saladuses“ (VÕS § 372 (teabe üleandmine litsentsilepingu raames), VÕS § 719 (arvelduslepingu raames teatavaks saanud teave). Ärisaladust on käsitletud ka nii pangasaladuse kui ka maksusaladuse ühe osana. Konfidentsiaalse teabe (sh ärisaladuse) omandilist kuuluvust ei reguleeri täna otseselt ükski seadus. Seda võimalik, et põhjusel, et ennekõike on Eestis lähtunud usaldussuhte raames omandatud teabe saladuses hoidmise vajadusest. Samas ei saa eeldada, et ärisaladusele saadakse ligipääs ainult erinevate usaldussuhete raames. Kuna seaduses sätestatud regulatsioon on täna peaaegu olematu, siis see toob kaasa tehinguliste kulude kasvu ettevõtjale – vajalik on igakordselt lepingulise regulatsiooni loomine enda õiguste kaitseks.

Erinevates loome- ning innovatsiooniprotsessides on ärisaladusel oluline roll. Tavaliselt on ärisaladus esimene intellektuaalse omandi kaitse objekt, milleni vastavates protsessides jõutakse. Ilma T&A protsessis osapoolte vahel lepinguid sõlmimata aga ei ole täna võimalik seadusest leida vastust küsimusele - kellele T&A raames tekkinud äri-või tootmissaladus (või üldmõistena konfidentsiaalne teave) kuulub. Kas see kuulub ettevõttele (või näiteks mõnele muule olulise investeeringu teinud isikule, nt ülikoolile) või analoogselt muude IO instituutidega on algseks autoriks ikkagi protsessis osalenud füüsiline isik kui looja? Kollektiivse T&A tegevuse tulemusel – kas on tekkinud ühine omand? Ja kas siis projektis osalevatele füüsilistele isikutele või on see ikkagi tekkinud ettevõttele? Ja kuidas ühise omandi puhul isikud enda õiguseid saavad teostada? See tähendab omakorda, et tekkinud IO kommertsialiseerimine on takistatud (näiteks kui hilisemas etapis ei ole võimalik ühe osapoole nõusolekut litsentseerimiseks saada, ja algselt puudus ka adekvaatne lepinguline regulatsioon). Kas lubatav on loodud ärisaladuse litsentsilepingu alusel kasutusse andmine ettevõtte poolt või mitte?

¹⁷ Punkti koostanud Silja Elunurm.

ESIALGNE LAHENDUS

Intellektuaalse omandi seadustiku üldosa võiks sisaldada konfidentsiaalse teabe ning ärisaladuse (sisaldaks ka tootmissaladust ja oskusteavet) üldmõisteid, mis kehtiksid mistahes sektorites, valdkondades ning isikute poolt loodava konfidentsiaalse teabe ning ärisaladuse suhtes. T&A tegevuse, ettevõtlustegevuse jm tegevuste raames, kus tulemust luuakse töö- või muu lepingulise kohustuse alusel loodud ärisaladus võiks kuuluda isikule, kelle algatusel, juhendamisel, koordineerimisel ja vastutusel toimub ärisaladuseks loetava teabe loomine (st ennekõike ettevõttele, T&A keskusele jne muule juriidilisele isikule).

Samas tuleb siinkohal kindlasti analüüsida, et kas see arvestab poolte huvide tasakaalu (taoline eeldus tähendaks, et näiteks hankelepingute puhul liiguks loodud ärisaladus alati hankijale; oluline on ka, et töötaja poolt töösuhte raames omandatud oskusteabe (kui ärisaladuse osa) kasutamise piirang ei elimineeriks isiku võimalust tegeleda erialase töö- ja kutsetegevusega).

VÖRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	JAH	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>A common regulation concerning confidential information is lacking. Even though the concept is used dispersedly in several legal acts, the importance of trade secret as intellectual property is not acknowledged.</i>	

16 (2.2.3.1) Üldise saladuses hoidmise kaitsenormi puudumine¹⁸

KIRJELDUS JA SELGITUS

Täna kehtivates õigusaktides on saladuses hoidmise kohustus sätestatud konkreetsete eriseaduste raames (nt töösuhte korral töölepingu seaduses; käsundussuhte korral VÕS-s; riigihangete raames riigihangete seaduses jne), ja seda ennekõike nn usaldussuhetes. Samas puudub üldnorm, mis kohalduks juhul, kui õigussuhet ei ole võimalik liigitada vastavaks õigussuheteks. Üldnorm esineb ainult VÕS § 14 lg 4 alusel lepingueelsete läbirääkimiste raames teabe avaldamise juhuks. Võimalik, et muudeks lepingulisteks ning lepinguvälisteks juhtudeks võiks üldnormi tuletada TsÜS § 138 sätestatud hea usu põhimõttest (mis oleks siis ka kaitsenormiks deliktilise nõude esitamiseks). Samas teatud olukordades võib taoline abstraktsus tulemust mitte anda.

Seadus lepingulise regulatsiooni puudumisel sisuliselt ärisaladuse instituuti ning võimalikke tekkivaid õigussuhteid täna väga selgelt ei reguleeri. Deliktilise nõude esitamisel on kaitsenormina kasutatud konkurentsiseaduse § 52 sätestatud kõlvatu konkurentsi regulatsiooni, kuid seda saab kasutada ainult konkurenti poolt konfidentsiaalse teabe kasutamisel, kui need andmed on saadud seadusevastaselt. See tähendab, et vastav kaitsenorm ei kohaldu näiteks teabe kasutamisel isiku poolt, kes ei kvalifitseeru konkurendiks (kasutab küll enda ärihuvides, kuid mitte konkurendina, näiteks mingi uudse lahenduse väljatöötamiseks teisel kaubaturul). Lepinguliste suhete puhul saab enamus juhtudel taandada rikkumise käsundussuhte raames kehtiva saladuse hoidmise kohustuse rikkumiseks, kuid mitte alati. Probleem esineb olukorras, kus ärisaladuse on enda valdusesse saanud isik näiteks muu

¹⁸ Punkti koostanud Silja Elunurm.

kehtiva lepingulise suhte (nt üürisuhte) (st mitte käsundi) raames enda õiguseid teostades (näiteks teostades üürileandja pandiõigust ning viies ära arvutid, milles sisaldub ärisaladus). Kas taolises olukorras kehtib üürileandja suhtes saladuse hoidmise kohustus, kui üürilepingus seda sätestatud ei ole. Kas pandiõiguse teostamine on kuidagi piiratud või mitte? Kas ärisaladuse algsel omanikul on kasutada mingid õiguskaitsvahendid?

ESIALGNE LAHENDUS

Intellektuaalse omandi seadustiku üldosas võiks olla sätestatud üldine saladuses hoidmise kohustuse sisu. Saladuses hoidmise kohustus kehtiks nii konkreetsete usaldussuhete (ennekõike käsund) puhul teatavaks saanud teabe saladuses hoidmiseks, kui ka muudel juhtudel (teabe saamine haldusmenetluse raames; teabe saamine esmast usaldussuhet rikkunud isikult; teabe saamine muu lepingulise suhte raames jmt). Sisu oleks analoogne kehtivas VÕS § 14 lg 4 sätestatuga, mille kohaselt kui isik on saanud teada asjaolusid, mille saladuses hoidmise huvi saab eeldada, ei tohi ta neid asjaolusid teistele isikutele avaldada ega neid pahauskselt enda huvides ära kasutada. Vastava kaitsenormi alusel saaks isik vajadusel esitada deliktiõiguslikud nõuded nii rikkumise lõpetamiseks, edaspidisest rikkumisest hoidumiseks kui ka kahju hüvitamiseks. Samuti oleks võimalik rakendada VÕS § 1039 pahauskse rikkuja vastutust.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
		JAH
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>A general rule to protect confidential information is lacking.</i>	

17 (2.2.3.1) Teadus- ja arendustöö tulemusena loodud konfidentsiaalne teave¹⁹

KIRJELDUS JA SELGITUS

Teadus- ja arendustöö tulemusena luuakse pidevalt erinevat oskusteavet, mis on oma olemuselt äriiselt väärtuslik avalikustamata teave. Oskusteavet kaitstakse saladuses hoidmisega ja seda erinevatel põhjustel. Näiteks on teadustulemuste kaitsmine patendiga keerukas alternatiivlahenduste olemasolu tõttu, teadustulemuste kaitsmiseks puuduvad rahalised vahendid või ei soovi potentsiaalne teadustulemuste kasutaja seda patendiga kaitsta.

Seadus konfidentsiaalse teabe, sh oskusteabe kui intellektuaalse omandi objekti kuuluvust ei reguleeri. Kuna tööstusomandit reguleerivad eriseadused (patendiseadus, kasuliku mudeli seadus jt) annavad võimaluse töösuhetes loodud intellektuaalomandi kuulumiseks tööandjale, lähtutakse praktikas sellest põhimõttest ka konfidentsiaalse teabe (sh oskusteabe) puhul.

Ülikoolis näiteks loovutavad töötajad töösuhetes loodud oskusteabe varalised õigused ülikoolile töötaja ja ülikooli vahelise kokkuleppe alusel. See on eelduseks, et ülikool saab oskusteavet loovutada või kasutada anda ettevõttele vm potentsiaalsele teadustulemuse kasutajale.

ESIALGNE LAHENDUS

¹⁹ Punkti koostanud Reet Adamsoo. (TK: probleemipüstitus kordab eelnevaid).

Reguleerida konfidentsiaalse teabe kui intellektuaalse omandi objekti kuuluvus, kujuures töösuhetes loodud oskusteave kuulub tööandjale.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Confidential information created in R&D.</i>	

18 (3.1) Intellektuaalse omandi heauskne omandamine²⁰

KIRJELDUS JA SELGITUS

Tööstuaomandi puhul võib õiguste kuuluvuse kohta infot anda vastav register. Lähtudes tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse §-st 18²¹ on erialakirjanduses juhitud tähelepanu, et riik tööstusomandi registriandmetele mingit garantiid ei anna ning registriandmetele tuginedes heauskset omandamist ette nähtud ei ole.²²

Autoriõiguse heauskne omandamise küsimus on veelgi keerukam. Kui vallasaja puhul saab omandi eeldusena lähtuda valdusest, siis autoriõiguse puhul võiks kõne alla tulla autorsuse presumptsioon. Nimelt sätestab autoriõiguse seadus, et isiku, kes avaldab teose autorsust presumpeeritakse (eeldatakse), kuni pole tõendatud vastupidist (§ 29 lg 1).

ESIALGNE LAHENDUS

Tõenäoliselt IO heauskne omandamine ei peaks olema mõeldav. Samas vajab teema sügavamat analüüsi.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	JAH	JAH
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Acquisition of IP in good faith.</i>	

19 (3.1) Abstraktsiooni ja eraldatuse põhimõtte IO lepingutes²³

KIRJELDUS JA SELGITUS

Varaliste õiguste üleandmise süsteemi aluseks on TsÜS-ist tulenevad põhimõtted, mille kohaselt õigused ja kohustused antakse üle üleandmise tehinguga (käsutustehing). Iga õigus ja kohustus tuleb

²⁰ Punkti koostanud Aleksei Kelli.

²¹ Esitatud andmete õigsuse eest vastutab andmete esitaja. Valeandmeid esitanud isikud vastutavad süüliselt tekitatud kahju eest (TÕAS § 18).

²² V. Kõve. "Varaliste tehingute süsteem Eestis". Doktoritöö, 2009, lk 213.

²³ Punkti koostanud Aleksei Kelli.

eraldi üle anda, kui seadusest ei tulene teisiti²⁴ ning käsutustehingu kehtivus ei sõltu õiguse ja kohustuse üleandmiseks kohustava teingu kehtivusest (§ 6 lg 3 ja 4).

Eraõiguse eksperdid on juhtinud tähelepanu asjaolule, et IO valdkonnas on lahutamis- ja abstraktsiooniprintsiibi tunnustamise või eitamise mõistmine raskendatud.²⁵

Seoses autoriõigusega on selgitatud, et AutÕS-i autorilepingu regulatsioonist ei tulene üheselt, kas selle all mõistetakse autori varaliste õiguste üleandmise kohustus- või käsutustehingut. Samas on mööndud, et pigem mõistetakse mõlemat. Samuti on nenditud, et AutÕS ei sea varaliste õiguste üleandmise lepingut kui käsutuslepingut sõltuvusse kohustuslepingu kehtivusest. Selles osas ei erine autoriõiguse regulatsioon üldisest tsiviilõiguse lähenemisest.²⁶

Tööstusomandi registreeritavad õigused on üleantavad (erinevates etappides). Kirjanduses on pakutud, et registrikandele eelneb omandaja ja võõrandaja vaheline käsutustehing. Samas on juhitud tähelepanu, et käsutustehingule järgneva registrikande tähendus ei ole selge.²⁷

ESIALGNE LAHENDUS

Tuleb selgitada, milline on abstraktsioonipõhimõtte tähendus IO õiguses Saksamaal. Tööstusomandi seadustes peab ühte viisi lahendama registrikande õigusliku tähenduse küsimuse. Selleks tuleb analüüsida teiste registreeritavate õiguste käivet.

VÖRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	JAH	JAH
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Principle of abstractness and IP law.</i>	

20 (3.1.1) Litsentsilepingute vastastikune mõju²⁸

KIRJELDUS JA SELGITUS

Võlaõigusseadus sätestab: „Lihtlitsentsilepingust tulenev kasutusõigus, mis on tekkinud enne ainulitsentsilepingust tulenevat kasutusõigust, jääb ainulitsentsilepingu alusel kasutusõiguse saanud isiku suhtes kehtima“ (VÕS § 370 lg 4). V. Kõve on juhtinud seejuures tähelepanu asjaolule, et selle sätte kohaselt ainulitsentsist hilisemad lihtlitsentsid ei kehti. Seejuures tõstatab ta küsimuse, kas ühe kasutuslepingu kehtivus saab sõltuda teisest.²⁹

Eraldi on juhitud tähelepanu autoriõigusliku litsentsi regulatsioonile, mis seob litsentsi kehtivuse tasu maksmisega (AutÕS § 14).³⁰

Eraldi analüüsi vajab tööstusomandi litsentside mõju kolmandatele isikutele.

Litsentsilepingu registreerimine

²⁴ Autoriõiguse seadus kehtestab siin erandi: „Autori varalised õigused on üleantavad kas üksikute õigustena või õiguste kogumina, kas tasu eest või tasuta.“ (§ 11 lg 3).

²⁵ V. Kõve. "Varaliste tehingute süsteem Eestis". Doktoritöö, 2009, lk 212.

²⁶ V. Kõve. "Varaliste tehingute süsteem Eestis". Doktoritöö, 2009, lk 213.

²⁷ V. Kõve. "Varaliste tehingute süsteem Eestis". Doktoritöö, 2009, lk 213.

²⁸ Punkti koostanud Aleksei Kelli.

²⁹ V. Kõve. "Varaliste tehingute süsteem Eestis". Doktoritöö, 2009, lk 215.

³⁰ V. Kõve. "Varaliste tehingute süsteem Eestis". Doktoritöö, 2009, lk 215.

PatS § 46 lg 4	Litsentsi võib registreerida registris. Litsentsi kohta kande tegemise aluseks on litsentsiandja või litsentsisaaja kirjalik avaldus, millele on lisatud litsentsilepingu ära kiri või registreerimiseks vajalikke andmeid sisaldav litsentsilepingu väljavõte. Litsentsi kohta kande tegemise eest tasutakse riigilõiv. Registreerimata litsentsil ei ole kolmandate isikute suhtes õiguslikku jõudu. Mitmele litsentsisaajale eri litsentsidega antud õiguste kollisiooni korral on eelis litsentsisaajal, kelle litsents on registreeritud.
KasMS § 43 lg 4	Litsentsi võib registreerida registris. Litsentsi kohta kande tegemise aluseks on litsentsiandja või litsentsisaaja kirjalik avaldus, millele on lisatud litsentsilepingu ära kiri või registreerimiseks vajalikke andmeid sisaldav litsentsilepingu väljavõte. Litsentsi kohta kande tegemise eest tasutakse riigilõiv. Registreerimata litsentsil ei ole kolmandate isikute suhtes õiguslikku jõudu. Mitmele litsentsisaajale eri litsentsidega antud õiguste kollisiooni korral on eelis litsentsisaajal, kelle litsents on registreeritud.
TDKS § 74	Mitmele litsentsisaajale eri litsentsidega antud õiguste kollisiooni korral on eelis litsentsisaajal, kelle litsents on registreeritud. Registreerimata litsentsil ei ole kolmanda isiku suhtes õiguslikku jõudu.
KaMS § 21 lg 2	Kaubamärgi võõrandamine ega hiljem antud litsents ei mõjuta varem antud litsentsi kehtivust.
MTKS § 50	Mitmele litsentsiaadile eri litsentsidega antud õiguste kollisiooni korral on eelis litsentsiaadil, kelle litsents on registreeritud. Registreerimata litsentsil ei ole kolmanda isiku suhtes õiguslikku jõudu.

ESIALGNE LAHENDUS

Tuleb selgitada, kuidas on reguleeritud teiste eraõiguslike lepingute omavaheline hierarhia nii Eesti õiguskorras kui ka rahvusvaheliselt.³¹

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
		JAH
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele ekspordile	<i>Hierarchy of licensing agreements.</i>	

21 (3.1.2) Kaubamärgi võõrandamine ja üleminek³²

KIRJELDUS JA SELGITUS

³¹ Oluline on arvestada IO-litsentsi lepingute rahvusvahelist kogemust enamgi kui nt tüüri lepingu riigisisest regulatsiooni, kuna IO suhtes on suures jaos piiriüleised ja tuginevad rahvusvahelistel kaubandustavadel (TK).

³² Punkti koostanud Raul Kartus.

Kaubamärgiseaduse § 18 kasutab erinevaid termineid kaubamärgi võõrandamine ja üleminek, mis õiguslike tagajärgede ja registreeringu andmete muutmise seisukohalt ei oma mingit tähendust. Pigem tekitab see segadust, kuna püütakse otsida, milles vahe seisneb.

ESIALGNE LAHENDUS

Ettepanek on loobuda sõnast „võõrandamine“. Samas vajab seoses juriidiliste isikute ühinemise ja eraldumisega läbitöötamist, millal on tegemist kaubamärgi üleminekuga ja millal omaniku nime muutmisega. Käesoleval ajal on kaubamärgi ülemineku korral ettenähtud riigilõiv, milles on arvestatud omandi üleminekut. Nime muudatuse puhul on tegemist lihtsalt registriandmete muutmisega. Küsimus on, kas ülemineku ja nime muudatuse korral on tarvis ette näha erinev riigilõiv või kas üldse seda toimingut riigilõivuga maksustada?

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Transfer of trademark rights and its registration.</i>	

22 (3.1.2) Patendi ja üleminek³³

KIRJELDUS JA SELGITUS

§45 lg 3 on sätestatud patendi üleminekul esitatavate dokumentide määratlusena – „usaldusväärset üleminekut tõendavad dokumendid“. Täpsustamata on jäetud mõiste „usaldusväärsus“.

ESIALGNE LAHENDUS

Tuleb loobuda „usaldusväärssuse“ kriteeriumist.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Transfer of patent (proof).</i>	

23 (3.1.2) Kasuliku mudeli üleminek³⁴

KIRJELDUS JA SELGITUS

Kasuliku mudeli seaduse § 42 lg 4 alusel loetakse registreering kehtetuks, kui pole kinni peetud lõikes 4 toodud tähtaegadest, st kui pole esitatud Patendiametile avaldust ühe aasta jooksul kasuliku mudeli

³³ Punkti koostanud Margus Sarap.

³⁴ Punkti koostanud Margus Sarap.

ülemineku päevast või ühe kuu jooksul kohtuotsuse jõustumise kuupäevast. Nimetatud säte on seni tööstusomandi seadustest kõige tõsisema sanktsiooniga – registreering muudetakse kehtetuks.

ESIALGNE LAHENDUS

Loobuda sedavõrd ebaproportsionaalsest sanktsioonist.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele ekspordile	<i>Invalidiation of utility model due to non registering transfer.</i>	

24 (3.1.2) Taotluse osaline võõrandamine pärast registreerimisotsust³⁵

KIRJELDUS JA SELGITUS

Patendiamet on asunud seisukohale, et kaubamärgitaotluse osalist loovutamist ei ole kaubamärgiseaduse (KaMS) kohaselt võimalik teostada (võimalik on üksnes taotluse eraldamine, mille eest on ette nähtud kõrgem riigilõivu määr). Probleem võib esineda kas KaMS sätetes või Patendiameti liialt piiravas tõlgenduses, sest:

KaMS §-id 18 ja 27 kui materiaaloiguse normid lubavad taotluse osalist loovutamist ning KaMS ei sisalda taotluse osalise loovutamise keeldu, s.h ei saa keeldu järelda menetlusnormide hulka kuuluva § 501 lg 5 sõnastusest, kuna registreeringu ja taotluse osalise võõrandamise regulatsioon on KaMS-is sama;

Enne 01.05.2004 kehtinud KaMS-i alusel oli taotluste osaline võõrandamine võimalik § 22 alusel, kusjuures säte ei nimetanud eraldi taotlusi. Kehtiva KaMS-i vastuvõtmisega taotluse osalise võõrandamise kord ei muutunud. Vastavat seadusandja tahet (keelata taotluste osaline võõrandamine) ei ole kusagilt võimalik tuvastada.

Kaubamärgiõiguse Singapuri leping ning Kaubamärgiõiguse leping (Trademark Law Treaty) jätavad taotluse osalise võõrandamise lepinguosalise riigi otsustada.

Taotluse jagamise nõudmine ja täiendava riigilõivu (taotluslõivu) tasumise nõue on ebaõiglane, eriti olukorras, kus taotluse ekspertiis on lõppenud.

Patendiamet väidab, et taotluse osaline võõrandamine on võimalik üksnes eelnevalt taotlust jagades, kuid see ei vasta jagamise instituudi eesmärgile. Kaubamärgitaotluse jagamise eesmärgiks on olukorras, kus õiguskaitset välistavad asjaolud esinevad osade kaupade ja teenuste suhtes, võimaldada taotlejale oma kaubamärk registreerida nende kaupade ja teenuste suhtes, mille puhul õiguskaitset välistavad asjaolud puuduvad.

ESIALGNE LAHENDUS

Lahendus: lahendada taotluse jagamise ning osalise võõrandamise vastuolu seeläbi, et sätestada täpselt, et kuni registreerimisotsuseni või registreerimisest keeldumise otsuseni on võimalik taotluse jagamine, pärast seda aga taotluse osaline võõrandamine.

³⁵

Punkti koostanud Almar Sehver.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Partial transfer of applicant's rights.</i>	

25 (3.1.2) Tööstusomandile ühispani seadmise võimatus³⁶

KIRJELDUS JA SELGITUS

Tööstusomandi, näit kaubamärgi pant on registerpant (AÕS § 297 lg 1). AÕS § 298 lg 1 kohaselt kohaldatakse registerpandile laeva asjaõigusseaduses laevahüpoteeği kohta sätestatud, kui seadusest ei tulene teisiti. Samas välistab AÕS § 297 lg 2 otsesõnu laeva asjaõigusseaduse § 16 kohaldamise, mis reguleerib ühishüpoteeği.

AÕS § 298 on muudetud – varasemalt ütles säte, et registerpandile kohaldatakse hüpoteeği kohta sätestatud, kommentaarides on leitud, et tulenevalt AÕS §-st 359 koosmõjus endise §-ga 298 on võimalik seega ka ühisregisterpant mitmele pandiesemele.

AÕS-i muudatuste eelnõus on § 298 muutmise osas märgitud: „Teatud laevahüpoteeği omadused ei sobi registerpandiga. Selliseks sobimatuks omaduseks on näiteks ühishüpoteeği eeskujul kasutatav ühisregisterpant. Ühisregisterpandi kasutamist ei soovitata tehnilistel põhjustel: ühishüpoteeği registrisse kandmine eeldab keerukat tehnilist (ka õiguslikult) lahendust, mille loomine on ebaotstarbekas, kuna ühishüpoteeğiga sarnast tulemust aitab saavutada ka ühe nõude tagamiseks mitme hüpoteeği seadmine. Sellisel põhjustel on välja jäetud laeva asjaõigusseaduse §-d 16, 60, 61, 62 ja 63.“ Seega AÕSi muudatuste valguses tööstusomandile ei saa ühispani seada.

Peame seda muudatust ebamõistlikuks – tööstusomandi esemetele ühispani seadmine pole kunagi olnud tehniliselt keeruline ning täheldatud ei ole olnud ka õiguslikke probleeme, seevastu ettevõtte tööstusomandi igale registreeringule eraldi pandi seadmine on seotud alljärgnevate probleemidega:

Keerukus tuvastada iga üksiku tööstusomandi registreeringu rahaline väärtus, et leida korrektne pandisumma. Ühispani puhul hinnati vara kogumi väärtust;

Arvestades eeltoodud toimub siiski vara kogumi väärtuse hindamine ning iga registreeringu suhtes tuleb registreerida pant maksimaalse pandisumma ulatuses, mis toob kaasa ebamõistlikult suured riigilõivud vastava registreeringu tegemise eest;

Ühispani välistuse tõtu ei kohaldu enamikel juhtudel ka maksimaalse riigilõivu (40 000 EEK) määra, mis varasemalt ühispani puhul oleks ära hoidnud ebamõistlikud riigilõivud.

ESIALGNE LAHENDUS

Võimaldada ühispani seadmist registreeritud tööstusomandile.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	JAH

³⁶

Punkti koostanud Margus Sarap, Almar Sehver.

Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Whether joint-pledge for several industrial property registration is possible.</i>
---	---

26 (3.2.1) Litsentsisaaja õiguskaitse võimalused³⁷

KIRJELDUS JA SELGITUS

Patendiseaduse § 54 lg 4 sätestab, et kui litsentsilepingus ei ole ette nähtud teisiti, võib litsentsisaaja esitada hagi ka patendiomaniku ainuõiguse rikkumise korral teiste isikute poolt. Hagi esitamise soovist on litsentsisaaja kohustatud eelnevalt teatama patendiomanikule. Teatamiskohustus loetakse täidetuks, kui teade on saadetud patendiomanikule tähtkirjaga litsentsilepingus märgitud aadressil või patendiregistrisse kantud aadressil. Patendiseaduse § 56 lg 1 sätestab, et käesoleva seaduse § 54 4. lõikes nimetatud hagi korral peab hagiavaldusele olema lisatud patendiomanikule saadetud teate ärakiri. Selle puudumisel jätab kohus hagiavalduse käiguta ja määrab hagejale tähtaja teatamiskohustuse täitmiseks.

Litsentsisaaja hagi esitamise õigus on kehtestatud ka teistes IO seadustes, kuid kaubamärgi seaduses ja tööstusdisaini kaitse seaduses ei ole märgitud patendiseaduses § 56 lg 2 nimetatud hagi käiguta jätmist.

Sama küsimus on ka kaubamärgi ju muu IO puhul.

ESIALGNE LAHENDUS

Hagi käiguta jätmise temaatika võiks olla lahendatud menetlusseaduses. TsMS § 363 lg 5 sätestab näiteks erisused abielulahutuse hagiavaldusele võrreldes tavalise hagiavaldusega. Sarnaselt võiks ka menetlusseaduses sätestada, et ainuomaniku teavitamise kohta info andmine on IO hagi, mille esitab litsentsisaaja, oluline sisunõue, seega kinnituse andmata jätmine on hagiavalduse oluline sisuline puudus. Vähemalt tuleks viia kõik IO seaduste regulatsioon sarnaseks.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
		EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Representation by licensee in infringement cases.</i>	

27 (3.2.1) Õigussuhte ajutine reguleerimine³⁸

KIRJELDUS JA SELGITUS

Patendiseaduse § 56 lg 2 ja 3 sätestavad, et ainuõiguse rikkumise lõpetamiseks esitatud hagi arutamise ajaks võib kohus hageja palvel jätkuva rikkumise tõkestamiseks hagi tagamise korras muu hulgas

³⁷ Punkti koostanud Kai Härmand.

³⁸ Punkti koostanud Kai Härmand.

määrata, et patendiomaniku loata valmistatud patendiga kaitstud toode või ese, mille kasutamisega rikutakse patendiomaniku ainuõigust, kõrvaldatakse käibest.

Kohus võib käesoleva paragrahvi 2. lõikes nimetatud juhul kostja taotlusel määrata, et toote või eseme valdaja tohib jätkata selle kasutamist õiglase tasu eest patendiomanikule patendi kehtivuse kogu järelejäänud aja või selle osa jooksul.

Sarnased sätted on ka kasuliku mudeli seaduse § 53 lg 2 ja 3.

Tegemist on õigussuhte ajutise reguleerimisega, mis toimub hagi tagamise korras. Hagi tagamine mh IO hagides on piisava selgusega reguleeritud menetlusseaduses. Hagi tagamine on instituut, mille regulatsioon on üldjuhul reguleeritud menetlusseaduses. Eesti õiguses on vaid väheste eranditega hagi tagamine reguleeritud eriseadusega, näiteks on eraldi sätted kinnistusraamatu seaduses. Hagi tagamise sätted eriseadustes dubleerivad praegusel hetkel menetlusseaduse vastavaid sätteid. See tõstatab küsimuse, milline on siinkohal üld ja erisätte vahekord.

ESIALGNE LAHENDUS

Loobuda materiaalõiguses hagi tagamise regulatsiooni kehtestamisest üldse ja juhul, kui leitakse, et menetlusseaduse hagi tagamise IO erisätteid ei hõlma eelnimetatud patendiseaduse ja kasuliku mudeli seaduse sätteid, reguleerida kõik vaid menetlusseaduses. TsMS hagi tagamise ja esialgse õiguskaitse normid sisaldavad juba praegu mitmeid spetsiifilise hagi tagamise vahendi kohta käivaid norme (IO kohta, täitemenetluse peatamine, perekonnavaidlustes kasutatavad esialgsed õigussuhte reguleerimise sätted), seega ei ole midagi imelikku selles, kuid neid norme täpsustatakse.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele ekspertdile	<i>Preliminary injunctions.</i>	

28 (3.2.1) Ainuõiguse kaitse³⁹

KIRJELDUS JA SELGITUS

Kaubamärgi seaduse 57 sätestab lg 1, et kaubamärgiomanik võib esitada hagi ainuõigust rikkunud isiku, kaasa arvatud litsentsilepingu tingimusi rikkunud litsentsisaaja vastu:

1) õigusrikkumiselõpetamiseks;

2) tahtlikult või hooletuse tõttu tekitatud varalise kahju, sealhulgas saamata jäänud tulu, ja moraalse kahju hüvitamiseks.

Sama sätte lg 2 sätestab, et kui ainuõigust rikub ettevõtja töötaja või esindaja, võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hagi esitada ettevõtja vastu.

Tööstusdisaini kaitse seaduse § 84 sätestab õiguskaitsevahendid registreeritud tööstusdisainilahenduse õigusvastase kasutamise korral.

Paragrahvi lg 1 sätestab, et tööstusdisainilahenduse omanik võib tööstusdisainilahenduse õigusvastase kasutamise korral nõuda:

1) tööstusdisainilahenduse õigusvastase kasutamisega tekitatud kahju hüvitamist vastavalt võlaõigusseaduse §-le 1043;

³⁹

Punkti koostanud Kai Härmand.

3) tööstusdisainilahenduse õigusvastase kasutamise teel saadu väljaandmist vastavalt võlaõigusseaduse §-dele 1037 ja 1039.

Kasuliku mudeli seaduse § 50 lg sätestab, et kasuliku mudeli omanik võib kasuliku mudeli õigusvastase kasutamise korral nõuda:

1) kasuliku mudeli õigusvastase kasutamise teel saadu väljaandmist vastavalt võlaõigusseaduse §-le 1043;

2) kasuliku mudeli õigusvastase kasutamise teel saadu väljaandmist vastavalt võlaõigusseaduse §-dele 1037 ja 1039;

3) kasuliku mudeli õigusvastase kasutamise lõpetamist ja edasisest rikkumisest hoidumist vastavalt võlaõigusseaduse §-le 1055.

Sama paragrahvi lg 3 sätestab, et isik, kes süülise teoga on rikkunud kasuliku mudeli omaniku ainuõigust ja tekitanud talle varalist kahju, on kohustatud kahju hüvitama. Kasuliku mudeli heauskse kasutamise puhul võib kohus määrata hüvitise mitte rohkem kui hagi esitamisele eelnenud viie aasta jooksul tekitatud kahju ulatuses.

Sama paragrahvi lg 4 ja 5 sätestavad, et kasuliku mudeli omanikul on õigus esitada hagi kolme aasta jooksul, arvates ajast, millal ta sai teada ainuõiguse rikkumise toime pannud isikust. Enne kasuliku mudeli registreerimise teate avaldamist toimepandud ainuõiguse rikkumise korral tuleb hagi esitada käesoleva paragrahvi 4. lõikes toodud tähtaja või ühe aasta jooksul, arvates kasuliku mudeli registreerimise teate avaldamise kuupäevast, kusjuures aluseks võetakse hiljem lõppev tähtaeg.

Patendiseaduse § 53. Õiguskaitsevahendid patendiga kaitstud leiutise õigusvastase kasutamise korral

(1) Patendiomanik võib patendiga kaitstud leiutise õigusvastase kasutamise korral nõuda:

1) leiutise õigusvastase kasutamise teel saadu väljaandmist vastavalt võlaõigusseaduse §-le 1043;

3) leiutise õigusvastase kasutamise teel saadu väljaandmist vastavalt võlaõigusseaduse §-dele 1037 ja 1039;

4) leiutise õigusvastase kasutamise lõpetamist ja edasisest rikkumisest hoidumist vastavalt võlaõigusseaduse §-le 1055.

(2) Patendiga kaitstud leiutise heauskse kasutamise puhul ei või kohus määrata hüvitist rohkem kui hagi esitamisele eelnenud viie aasta jooksul tekitatud kahju ulatuses.

Ainuõiguse kaitse võimalused e nõuded, mida ainuõiguse omanik saab kohtus esitada, nõuete aegumise tähtjad jms on iseenesest materiaalõiguslik küsimus, mida ei saa ega peagi menetlusõigusega reguleerida. Samas on hagi nõue ja hagi alus, nende selgus ja olemasolu kohtumenetluses keskne teema. Ainuõiguste kaitse võimalused eelkõige kahju hüvitamise ja saamata jäänud tulu osas ning ainuõiguste rikkumise lõpetamise ja tulevikus sellest hoidumise nõuded on paralleelselt reguleeritud nii VÕS-s kui ka eriseadustes. Selgusetu on ka eriseadustes esitatud 3 aastane ja 5 aastane tähtaeg on aegumistähtaeg või õigust lõpetav tähtaeg ja kas tegemist on TsÜS-is sätestatud aegumistähtaegade osas erisättega.

ESIALGNE LAHENDUS

Reguleerida spetsiifilised ainuõiguste kaitse võimalused, eelkõige kujundushagide esitamise õigused nagu ainuõiguse lõppenuks tunnistamine ja ainuõiguse tühistamine eriseadustes ja sõnastada need ühte moodi. Muud, juba VÕS sätestatud nõudeõigused, eelkõige sooritusnõuded kahju hüvitamiseks, alusetu rikastumise alusel saadu väljaandmine ja rikkumisest hoidumise nõuded sätestada viitega VÕS-ile.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	Ei	EI
Inglisekeelne selgitus	<i>Substantial claims in case of infringement.</i>	

29 (3.2.3) Vastuhagi õiguse tühisuse tuvastamiseks⁴⁰

KIRJELDUS JA SELGITUS

Kaubamärgi seaduse § 59 lg 1 sätestab, et isik, kelle vastu Eestis õiguskaitset omava kaubamärgi omanik on esitanud ainuõiguse kaitse hagi või kelle suhtes on algatatud süüteo menetlus, võib vaidlustada kaubamärgiomaniku ainuõiguse. Samasugused sätted on ette nähtud ta teistes IO seadustes.

Praktikas esitab hagi ainuõiguse rikkumise kaitseks tihti ka litsentsisaaja. Kostja kaitseõigus on seaduse formaalsel jälgimisel piiratud, ta ei saa kasutada ühte põhilist kaitsevõimalust, vastuhagi esitamist, sest litsentsisaaja vastu ei ole võimalik ainuõiguse vaidlustamise hagi esitada. Seda saab teha vaid omaniku vastu. Probleemi on kohtud praegu lahendanud nii, et kostja esitab uue hagi ainuõiguse omaniku vastu ja hagid liidetakse ühte menetlusse. Selline „trikitamine“ on kohmakas lahendus, nõuab nii pooltelt kui ka kohtult vastavasisuliste taotluste ja määruste vormistamist.

ESIALGNE LAHENDUS

Lisada seaduse teksti omaniku kõrvale ka litsentsisaaja ning formuleerida seaduse tekst selliselt, et kui ainuõiguse omanik või litsentsisaaja esitab hagi, on kostjal õigus samas menetluses esitada vastuhagi ainuõiguse omaniku vastu ainuõiguse vaidlustamiseks hoolimata sellest, kas esialgse hagi esitajaks on litsentsisaaja või ainuomanik.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Person entitled to counteraction.</i>	

30 (4.1.3) Territoriaalne kohtualluvus⁴¹

KIRJELDUS JA SELGITUS

Patendiseaduse § 55 lg 2 ja kasuliku mudeli seaduse § 52 lg 2 sätestab, et käesoleva seaduse §-de 47-49 ja 51 ning § 54 1.-3., 5. ja 6. lõike kohased hagid ja avaldused ning §-de 50 ja 52 kohased kaebused ja hagid alluvad Harju Maakohtule. Paragrahvi 53 ning § 54 4. lõike ja § 551 kohased hagid alluvad rikkumise toimumise koha järgsele maakohtule. Maailma kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu (RT II 1999, 22, 123) lisa 1C intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu artikli 50 kohaste ajutiste meetmete rakendamine kuulub rikkumise toimumise koha järgse maakohtu alluvusse. Kaubamärgiseaduse § 60 lg 1 ja 2 ning tööstusdisaini kaitse seaduse § 86 lg 1 ja 2 sätestavad, et kaubamärgi õiguskaitsega seotud kaebused ja hagid alluvad Patendiameti asukohajärgsele maakohtule. Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu (RT II 1999, 22, 123) lisa 1C

⁴⁰ Punkti koostanud Kai Härmand.

⁴¹ Punkti koostanud Kai Härmand.

intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu artikli 50 kohaste ajutiste meetmete rakendamine kuulub rikkumise toimumise koha järgse maakohtu alluvusse. Hagi tagamise taotlus vaadatakse läbi viivitamata.

Kostja kaitse üheks võimaluseks on ainuõiguse vaidlustamine. Praegune lahendus võib tekitada olukorra, kus ajutisi meetmeid rakendab üks kohus ning põhihagi tuleks lahendada teises kohtus, samuti on võimalik, et õiguste rikkumise hagi esitatakse ühele kohtule ja kostja vastuhagi ainuõiguse vaidlustamiseks peaks alluma teisele kohtule. Menetluslikult on võimalik need probleemid ka praegu lahendada, kas menetluste liitmistega, menetluste peatamisega ja teisele kohtule üleandmisega jne, kuid kõik need lahendusvõimalused on kohmakad ja nõuavad kohtult ja menetlusosalistelt aktiivset, kuid kasutat tegevust vastavasisuliste taotluste esitamisel ja määruste vormistamisel.

ESIALGNE LAHENDUS

Arvestades Eesti väiksust, IO vaidluste spetsiifilisust ning suundumust luua kohtutes nõ kompetentsikeskused, võiks kaaluda kõikide IO asjade või vähemalt tööstusomandi vaidluste koondamist Harju maakohtusse. See ei muudaks oluliselt tegelikku olukorda, sest enamus IO (tööstusomandi) vaidlustes arutatakse ka tegelikult ära Harju maakohtus, kuid see muudaks olukorra selgemaks. Harju maakohtus on IO alale spetsialiseerunud kohtunikud ning see on juba tõstnud oluliselt menetluste kiirust ja kvaliteeti IO asjade lahendamisel. Teadaolevalt ei sätesta ka rahvusvahelised lepingud või EL õigusaktid piiranguid erandlikule kohtualluvusele.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

Õiguspärase koopia põhimõtte teose vaba kasutuse alusena	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	Ei	Ei
	<i>Territorial jurisdiction and court specialisation.</i>	

31 (4.1.3) Halduskohtu ja üldkohtu alluvuse vahetegu⁴²

KIRJELDUS JA SELGITUS

Patendiseaduse § 55 lg 2 ja kasuliku mudeli seaduse § 52 lg 2, kaubamärgiseaduse § 60 lg 1 ja 2 ning tööstusdisaini kaitse seaduse § 86 lg 1 ja 2, TÕAS § 62 lg 1 ja § 63 lg 1 sätestavad, et IO hagide, kaebuste ja vaidlustusavalduste läbivaatamine toimub üldkohtus. Sellest võib järeldada, et seadusandja soov on koondada kõik IO õiguse olemasolu ja kehtivust puudutavad vaidlused üldkohtusse.

Samas on otsuste vastuvõtjaks patendiamet (edaspidi PA), kui haldusorgan ja mõned patendiameti otsustuste peale, mis küll mõjutavad IO õiguse kehtivust, ei ole võimalik kaevata apellatsioonikomisjonile ega sealt edasi ka kohtule. Samas puudub selge sätestus ka selle kohta, et neid otsustusi saks vaidlustada halduskohtus.

Näiteks patendiseaduse § 42 lg 11 sätestab, et kehtivusaasta riigilõivu võib tasuda ka juhul, kui see jäi tasumata vääramatu jõu või patenditaotlejast, patendiamanikust, täiendava kaitse omanikust või nende esindajast sõltumatu muu takistuse tõttu. Patendiamet taastab patenditaotluse menetluse, patendi kehtivuse või täiendava kaitse kehtivuse, kui patenditaotleja, patendiamanik või täiendava kaitse

⁴² Punkti koostanud Kai Härmand.

omanik kahe kuu jooksul pärast takistuse kadumist esitab patenditaotluse menetluse, patendi kehtivuse või täiendava kaitse kehtivuse taastamise nõude, tõendab vääramatut jõu või temast või tema esindajast sõltumatu muu takistuse olemasolu ja tasub kehtivusaasta riigilõivu ning käesoleva paragrahvi 3., 8. või 10. lõikes ettenähtud juhtudel täiendava riigilõivu ja riigilõivu patenditaotluse menetluse, patendi kehtivuse või täiendava kaitse kehtivuse taastamise eest. Eelnimetatud nõude saab esitada ühe aasta jooksul käesolevas paragrahvis ettenähtud tähtpäevast arvates, 3., 8. või 10. lõikes sätestatud juhtudel aga nimetatud lõigetes sätestatud tähtaja lõppemisest arvates.

Patendiamet teavitab oma otsustusest patendiomanikku, kuid ei ole selge, kas seda otsustust saab vaidlustada halduskohtus või üldkohtus, kas selleks on vajalik läbida kohustuslik menetlus apellatsioonikomisjonis või hoopis vaidemenetlus.

ESIALGNE LAHENDUS

Lahendusvõimalusi on mitu, kuid kõikide puhul tuleb sätestada täpsemad kohtualluvuse reeglid. Esimese variandina sätestada üldreegel, et kõik IO ainuõiguse kehtivust ja olemasolu puudutavad vaidlused alluvad üldkohtule ja vajalik on läbida kohustuslik menetlus apellatsioonikomisjonis. Teise võimalusena sätestada ära, et üksnes praegugi seaduses nimetatud hagid, kaebused ja vaidlustusavaldused vaadatakse läbi üldkohtus, millele eelneb kohustuslik menetlus apellatsioonikomisjonis ning muud valdused alluvad haldusmenetluse reeglitele ja lahendatakse lõppjärgus halduskohtus kas siis kohustusliku vaidemenetlusega või ilma. Soovitatav oleks selguse huvides koondada kõik vaidlused ühe kohtu alluvusse. Rahvusvaheline ja EL suundumus on, et IO vaidlused, millel on puutumus PA-ga, lahendatakse üldkohtus. On ka vastupidiseid näiteid (Bulgaaria), kus varasem üksnes üldkohtu pädevus jaotati halduskohtu ja üldkohtu vahel, sarnaselt Eestis varasemalt kehtinud olukorrale.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	Ei	Ei
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Administrative or civil litigation.</i>	

32 (4.1.3) Isikud hagimenetluses⁴³

KIRJELDUS JA SELGITUS

Patendiseaduse § 57 ja kasuliku mudeli § 54 sätestavad PA osavõtu kohtumenetluses. Sätte tekst sätestab ära, et kohus saadab PA-le lahendi.

Seaduse tekst on eksitav, sest PA ei saa olla riigorganina iseseisev menetlusosaline vaid üksnes riigi esindaja. Ka ei sätesta seaduse tekst mitte PA osavõttu vaid kohtupoolset teavitamist lõpplahendist.

ESIALGNE LAHENDUS

Iseenesest on mõttekas, et PA on teadlik kõikidest tööstusomandi alastest kohtuvaidlustest ja seaduse säte, mis paneb kohtule PA teavitamiskohustuse, on õigustatud. Tuleks muuta seaduse sätte pealkirja sõnastust. Eraldi ei ole vaja reguleerida, et kohus saadab lahendi elektroonselt või teeb teatavaks selle olemasolu e-toimikus, sest üldine reegel nõuab kohtu ja riigorganite elektroonset suhtlemist.

⁴³ Punkti koostanud Kai Härmand.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

Tehniliste kaitsemeetmete kasutamine ja lepingulised suhted	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Representation of state in litigation and feedback to the Patent Office.</i>	

33 (4.1.3) Kohtu pädevus hagita menetluses⁴⁴

KIRJELDUS JA SELGITUS

Kehtivate tööstusomandi alaste seaduste kohaselt on PA vaidlustamiseks ette nähtud kohustuslik kohtueelne menetlus apellatsioonikomisjonis. Apellatsioonikomisjoni otsuse võib vaidlustada kohtus. Asjakohased sätted: Kasuliku mudeli seadus § 49 lg ja lg 2 sätestavad kaebuse esitamise apellatsioonikomisjonile ja õiguse komisjoni otsus kohtus vaidlustada. Patendiseaduse § 50 lg 3 p 1-3 sätestab komisjoni õiguse vaidlustusavalduse rahuldamise korral kohustada Patendiametit tühistama patenti, kui vaidlustusavalduses esitatud asjaolud välistavad patendi jõushoidmise; lükata vaidlustusavaldus tagasi, kui selles käsitletud asjaolud ei takista patendis muudatusi tegemata patendi jõushoidmist või vaidlustusavalduse osalise rahuldamise korral kohustada Patendiametit patenti muudetud kujul jõus hoidma, kui patendiomanik vaidlustusavalduse menetlemise käigus esitab nõude selliste muudatuste tegemiseks patendis, mis ei ole vastuolus käesolevas seaduses sätestatuga ja millega kõrvaldatakse vaidlustusavalduses toodud patendi jõushoidmist välistavad asjaolud.

Kaubamärgi seaduse § 41 lg 1 ja 2 sätestavad, et PA otsuste peale võib taotleja esitada kaebuse apellatsioonikomisjonile ning asjast huvitatud isik vaidlustada taotleja õiguse kaubamärgile õiguskaitset välistava asjaolu olemasolul. Lõige 3 sätestab, et kaebuse või vaidlustusavalduse täieliku või osalise rahuldamise korral tühistab apellatsioonikomisjon PA otsuse ja kohustab PA jätkama menetlust apellatsioonikomisjoni otsuses toodud asjaolusid arvestades.

Tööstusdisaini kaitse seaduse §39 sätestab lg 1 taotleja õiguse PA otsuste peale kaebus esitada ja lg 3 apellatsioonikomisjoni pädevuse täielikult või osaliselt tühistada PA otsus ja kohustada PA jätkama menetlust apellatsioonikomisjoni otsuses toodud asjaolusid arvestades.

TÕAS § 63 lg 1 sätestab, kaebaja õiguse esitada kaebuse apellatsioonikomisjoni otsuse peale Harju Maakohtusse kolme kuu jooksul apellatsioonikomisjoni otsuse avaldamisest arvates. Kohus vaatab kaebuse läbi hagita menetluses.

Üheski eriseaduses ei ole sätestatud täpsemalt kohtulik menetlus hagita menetluses. Samuti puuduvad vastavad sätted TsMS-is, seega peaks kohus lähtuma vaid hagita menetluse üldsätetest.

Sätestatud on kohtueelne kohustuslik vaidluse lahendamise korda ja see, et sellega mittenõustumisel vaadatakse asi kohtul läbi hagita menetluses. Puudub regulatsioon kohtu pädevuse kohta apellatsioonikomisjoni otsuse tühistamise võimaluse kohta või laiemalt üldse selle kohta, mida kohus kaebusega teha saab. TÕAS ega ka eriseadused ei sätesta kas kohus vaatab vaidluse uuesti läbi või lahendab kaebuse TOAK otsusele.

ESIALGNE LAHENDUS

⁴⁴

Punkti koostanud Kai Härmand.

Sätetada menetlusseaduses või ka siis eriseaduses nagu praegu on TÕAS kohtu pädevus apellatsioonikomisjoni otsuste läbivaatamisel. Võimalikud lahendusvariandid on esiteks sarnaselt töövaidluskomisjonide, üürivaidluskomisjonide jne sätestada, et kohus vaatab vaidluse uuesti läbi, seega ei vaidlustata mitte apellatsioonikomisjoni otsus vaid esialgne PA otsus. Sätestada tuleks ka see, kes on sellisel juhul avaldaja jt menetlusosalised. Selle lahendusvariandi puuduseks on, et eeskujuks võetud vaidlused (töövaidlus) lahendab kohus hagimenetluses ning hagiks on vaidluskomisjonis esitatud avaldus. Praegu on sarnane olukord sätestatud TÕAS § 64.

Teine võimalik lahendusvariant on praegu praktikas valdavalt käibel olev võimalus selgesõnaliselt seadustada. Kohus on apellatsioonikomisjoni suhtes nõ järgmine aste, kus toimub tõesti apellatsioonikomisjoni otsuse vaidlustamine. Kehtivas õiguses on sarnane regulatsioon täiturite otsuste vaidlustamisel. Sellisel juhul tuleb lahendada küsimus kas Eesti Vabariigi kui menetlusosalise esindaja peaks olema komisjon, mis ju otsuse tegi. Täitemenetluse vaidlustes on praegu täitur menetlusosaline. Järgmise küsimusena tuleks reguleerida, kas kohus saab sel juhul TOAK otsuse tühistada ja olulise menetlusnormi rikkumisel uuesti arutamiseks saata. Näiteks kui otsus on täielikult põhjendamata, mõni menetlusosaline ei saanud üldse oma seisukohti esitada ja tema ärakuulamise õigust on jämedalt rikutud. Sellise olukorra vastu räägib menetlus mõistliku aja jooksul. Soovitavalt võiks sätestada, et kohus ei saa saata asja uueks läbivaatamiseks komisjonile vaid peab igal juhul tegema uue otsuse ning kohtul on samasugune pädevus nagu komisjonil so kohus saab tühistada komisjoni otsuse nagu komisjon saab tühistada PA otsuse. Reguleerima peab ka PA otsuse staatuse st kas kohtul on vaja ka see tühistada kui PA otsus on TOAK-is jõusse jäetud ja kohus TOAK-i otsuse tühistab. Võib piisata ka sellest, et PA on kohustus järgida kohtulahendis antud juhiseid ning eraldi PA otsuse tühistamine ei ole vajalik.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

Kasutaja loodud sisu	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	Ei	Ei
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Role of court in ex parte appeal proceedings.</i>	

34 (4.1.3) Isikud ja esindus hagita menetluses⁴⁵

KIRJELDUS JA SELGITUS

TÕAS § 63 lg 1 sätestab, et kaebaja võib esitada kaebuse apellatsioonikomisjoni otsuse peale Harju Maakohtusse kolme kuu jooksul apellatsioonikomisjoni otsuse avaldamisest arvates. Kohus vaatab kaebuse läbi hagita menetluses. TsMS § 198 lg järgi kaasab kohus hagita menetluses osalised omal algatusel. TsMS § 220 lg 1 sätestab, et Eesti Vabariigi vastu täitevvõimu kandja tegevusest tulenevalt esitatud hakis või tema menetlusse kaasamise korral kolmanda isikuna või hagita menetluses osalemisel esindab Eesti Vabariiki ministeerium, kelle enda või kelle valitsemisalas oleva asutuse või kelle teenistuses oleva ametiisiku tegevusega on tsiviilasi seotud või kelle valitsemisalasse kuulub menetluse esemeks olev tsiviilasi. Kui menetlus seostub maavanema pädevusse kuuluva küsimusega, esindab Eesti Vabariiki asjaomane maavanem. Kui avaldus käsitleb Riigikantselei ülesannete täitmist, esindab Eesti Vabariiki Riigikantselei.

⁴⁵ Punkti koostanud Kai Härmand.

Puudutatud isikuks saab hagita menetluses olla Eesti Vabariik, kuid kaebuse esitamisel apellatsioonikomisjoni otsusele puudutab vaidlus nii patendiametit kui ka komisjoni. Kusjuures sisulises osas eelkõige patendiameti tegevust ja menetluse osas komisjoni tegevust. Patendiamet ei ole praktikas huvitatud menetluses osalemisest, sest kohtu otsustus on PA täitmiseks nii ehk nii kohustuslik, seisukoht on esitatud juba registreerimise kohta tehtud PA otsuses. Samuti ei ole menetluses osalemisest huvitatud komisjon, sest ka komisjoni seisukoht on otsuses väljendatud.

ESIALGNE LAHENDUS

Määratleda ära, milline organ või kas üldse on vajalik riigi osalemine hagita menetluses apellatsioonikomisjoni otsuste peale kaebuse esitamisel. See tuleks lahendada komplekselt koos p 3 märgitud probleemidega.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	Ei	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Representation of state in court.</i>	

35 (4.2.2) Kutselised esindajad (patendivolnikud)⁴⁶

KIRJELDUS JA SELGITUS

Käesoleval ajal kehtib patendivolniku seadus. Patendivolnikud on jagatud kahte kutsetegevuse valdkonda:

- 1) leiutis ja mikrolülituse topoloogia;
- 2) kaubamärk, tööstusdisainilahendus ja geograafiline tähis.

Nimetatud seaduse §14 kehtestab patendivolniku kutse andmise tingimused. Üldiselt vastavad need vajaduse, välja arvatud kõrghariduse mõiste, mis on seoses Eestis toimunud haridusreformidega muutunud ebaselgeks. Patendivolniku institutsiooni kehtestamise ajal 1992. aastal tähendas kõrgharidus ülikooliharidust. Ka 2001. aastal, mil võeti vastu hetkel kehtiv seadus, mõisteti kõrghariduse all ülikooliharidust. Leiutiste valdkonnas oli kavas kehtestada tehnilise või loodusteaduste valdkonna ülikoolihariduse nõue, mis aga mõne tolaaegse Riigikogu liikme subjektiivse surve tõttu jäi kehtestamata. Sellest tulenevalt ei vasta leiutiste valdkonnas tegutsevate mõne Eesti patendivolniku haridus, kes vanemuse klausli aluse sai hiljem Euroopa patendivolnikuks, neile kehtestatud nõudele. Mittetehnilist haridus omavate patendivolnike oskus patenditaotlust koostada ja kaitsta jätab ka praktika põhjal soovida. Samas kaubamärkide, tööstusdisainilahenduste ja geograafiliste tähiste valdkonnas tegelevate patendivolnike puhul piisab põhimõtteliselt mistahes kõrgharidusest, kui ta on omandanud vajalikul tasemel IO valdkonna teadmised.

Patendivolniku kutse nimetus – võiks eristada patendivolnikke ning kaubamärgi- ja disainivolnikke (vastavalt nagu on European patent attorney ja European trademark and design attorney). On volinikud, kes tegutsevad ainult ühes valdkonnas, mis on taotlejatele segadust tekitav. Kaaluda võiks ka kutsenimetuse „patendivolnik“ asendamist kutsenimetusega „patendi advokaat“ (tulenevalt inglise keelsest terminist patent attorney). Taotlejate jaoks on tihti ebamäärane mõiste „volinik“, samas

⁴⁶ Punkti koostanud Raul Kartus, Mikk Putk.

mõistes „advokaat“ on palju paremini arusaadav. Sisuliselt on patendivoliniiku töö samane advokaadi tööle, sh omades lisaks konkreetsele õigusvaldkonnale spetsialiseerumisele ka teadmisi tehnikavaldonnas.

Volinike kutsetegevuse järelevalve – seni praktiliselt puudub või on teatud juhtudel silm kinni pigistatud. Lisaks on Patendiametist tulnud signaale, et volinike professionaalsus jätab kohati soovida. Üheks põhjuseks võib olla Eesti taotlejate vähesus – volinikud ei saa piisavalt praktikat, mistõttu neil puuduvad piisavad kogemused. Teine põhjus võib olla selles, et on volinikke, kes väga vähe või üldse taotlustega sisuliselt ei tegele. Nende hulgas on ka neid, kes on voliniku elukutse saanud üldse mitte mingisugust eksamit tegemata või on selle teinud väga ammu. Selleks, et volinik ennast erialaselt pidevalt täiendaks ja tööalaselt vormis hoiaks, suunata volinikud teatud aja tagant korduseksamitele.

Voliniku (esmase) kutseeksami tegemise tingimused – eksamile pääsemiseks on praeguste nõuete kohaselt vajalik vähemalt nelja aastane eelnev praktiseerimise kogemus. Nii pika praktiseerimise aja vajalikkus võib tuleneda sellest, et on soovitud tagada voliniku kõrge kvalifikatsioon. Selline aeg on liiga pikk, mis võib olla üheks põhjuseks, miks uusi patendivolinike, eriti just leiutiste tegevusvaldkonnas, juurde ei tule. Teiseks ei ole see proportsioonis sellega, et uutele volinikuks pürgijatele seatakse suuremad nõuded kui tegutsevatele patendivolinikele (st neile, kes on küll patendivolinike registrisse kantud, kuid igapäevaselt ei praktiseeri või esindavad klienti mitme aasta jooksul vaid mõnel üksikul korral). Kolmandaks ei arvestata selle varasema nelja aastase töökogemuse hulka muid erialaseid kogemusi, näiteks Patendiametis või Tööstusomandi apellatsioonikomisjonis töötatud aega; praktikat, töökogemust, õpinguid või täiendkoolitusi välisriigis; töökogemust ettevõttesiseses IO spetsialistina. Neljandaks, arvestades Eesti klientuuri ebahühtlast jaotumist Eesti patendibüroode vahel, siis osades büroodes ei oleks ka nelja või enam aasta jooksul võimalik omandada piisavalt kogemusi kõikides üksikasjades (vaidlused, välistaotlused, EP/PCT/EU taotlused, jm). Lahendus oleks, et vähendada varasemat praktiseerimise aega kolmele või kahele aastale, viia sisse ka muude erialaste kogemuste arvestamine, suurendada patendivoliniiku kutsetegevuse järelevalvet, leiutiste valdkonnas patendivolinike kutse taotlejatele viia sisse reaal-, loodus- või tehnikateaduste hariduse nõue.

ESIALGNE LAHENDUS

Patendivoliniiku seaduse sätted tuleks samuti üle tuua tööstusomandi seadustikku.

Nimetuse järgi võiks eristada patendivolinikud ja kaubamärgivolinikud. Sellist soovi on juba mõnda aega kuulda olnud kaubamärkide valdkonnas tegelevatelt patendivolinikelt. Mingil määral teeks see lihtsamaks orienteerumise ka potentsiaalsetel kaubamärgi taotlejatel.

Kindlasti tuleb kehtestada patentide valdkonnas tegelda soovivatele uutele patendivolinikele tehnilise või loodusteadusliku ülikoolihariduse nõue, viies selle vastavusse Euroopa patendivolinikele kehtiva hariduse nõudega. Samuti tuleb vastavusse viia Eesti ja Euroopa patendivolinike kvalifikatsiooni eksamite programmid.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	JAH	Jah
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele ekspordile	<i>The status of the patent and trademark attorneys.</i>	

36 (4.2.2) Volikiri asjaajamisel Patendiametiga ja Apellatsioonikomisjoniga⁴⁷

KIRJELDUS JA SELGITUS

Leiame, et patendivolniku, kui professionaalse ning sõltumatu esindaja institutsiooni usaldusväärus on möödunud tegevusaastate jooksul leidnud piisavat tõestust. Seetõttu oleks kohane ka loobuda patendivolniku volikirja esitamise nõudest suhtlemisel Patendiameti ja Apellatsioonikomisjoniga. Volikirja esitamist võib Patendiamet või Apellatsioonikomisjon nõuda juhul, kui neil on kahtlusi esindaja volitustes.

Selline regulatsioon oleks analoogne advokaatide kohta tsiviilkohtumenetluses kehtivale:

TsMS § 226 lg 1 Kohus kontrollib esindaja esindusõiguse olemasolu ning ei luba selle puudumisel isikul esindajana menetluses osaleda. Menetlusosaline võib nõuda teiste menetlusosaliste esindajate esindusõiguse kontrollimist igas menetlusstaadiumis igas kohtuastmes. Advokaadi puhul eeldatakse esindusõiguse olemasolu.

TsMS § 225 lg 1 Kui esindatav võtab volituse tagasi, lõpeb volitus vastaspoole ja kohtu suhtes volituse tagasivõtmisest vastaspoolele ja kohtule teatamisega. Eeldatakse, et advokaadi volitus lõpeb ka uue advokaadi nimetamisest vastaspoolele ja kohtule teatamisega.

Esindaja volitusi eeldab samuti Siseturu Ühtlustamise Amet ning mitmed rahvuslikud Patendiametid Euroopas.

Volikirja ja selle originaaleksemplari esitamise nõue pidurdab oluliselt ka elektroonsete taotluste esitamist, seda eriti välisriikidest pärinevate taotlejate puhul, kellel ei ole võimalik väljastada digitaalallkirjaga volikirja.

ESIALGNE LAHENDUS

Loobuda volikirja esitamise nõudest Patendiametile, TOAKile ja kohtutele reguleeritud kutseala esindajate puhul.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele ekspertdile	<i>Representation by attorney with presumed powers.</i>	

⁴⁷ Punkti koostanud Margus Sarap, Almar Sehver.

37 (4.2.2) Esindaja vahetu volituse nõue ning asjast huvitatud isiku iseseisev esindusõigus⁴⁸

KIRJELDUS JA SELGITUS

Kõik Eesti tööstusomandiseadused on üles ehitatud viisil, mis välistab edasivolitamisõigusega isikul võimaluse volitada näiteks oma Eesti ettevõtte töötajat korraldama suhtlemist Patendiametiga või ka väljastada patendivolnikule volikiri (näiteks KaMS § 13 lg 1). See piirang kehtib praktikas ka näiteks juhul, kui äriühingu juhatuse liige on andnud ettevõtte tegevjuhile notariaalse volituse ettevõtte nimel kõigi toimingute tegemiseks. Sellele vaatamata tegevjuht ei saa selle volikirja alusel volitada patendivolnikku esitama äriühingu nimel registreerimistaotlust, vaid seadused nõuavad vahetut volitust, mida Patendiamet tõlgendab kui üksnes juhatuse liikme poolt antud volitust. Samas puudub Patendiametil igasugune võimalus seda kontrollida välismaiste äriühingute puhul.

ESIALGNE LAHENDUS

Loobuda vahetu volituse nõudest.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Permissibility of indirect powers.</i>	

38 (4.2.2) Menetlusosaliste esindamine kohtus⁴⁹

KIRJELDUS JA SELGITUS

Kaubamärgi seaduse § 601, patendiseaduse § 58 jt seadused sätestavad kõik sarnaselt ära patendivolniku esindusõiguse, välismaise isiku puhul on patendivolniku kasutamine esindajana kohustuslik. Välismaiste äriühingute puhul puudub kohtul võimalus omal algatusel kontrollida juhatuse liikmete jt sarnaste isikute esindusõigust, kes on volitanud patendivolnikku äriühingut esindama. Teisalt on patendivolnike puhul tegemist professionaalsete esindajatega.

Selgitus

Praktikas esineb kahesuguseid probleeme. Vastaspool vaidlustab esindusõiguse, sest patendivolniku volikirjale ei ole alla kirjutanud näiteks välismaise äriühingu juhatuse liige, vaid edasivolitamisõigusega prokurist või muu esindaja. Menetluses tähendab see seda, et kohus peab andma poolele võimaluse esindaja esindusõiguse tõendamiseks ning saab esindaja üksnes ajutiselt menetlusse lubada. Lõpplahendit ei saa enne esindusõiguse tõendamist teha, kuid välismaiste juriidiliste isikute puhul võib esindusõiguse tõendamine olla aeganõudev.

Teine olukord on menetlust veelgi rohke takistav. Patendivolnikule antakse üldjuhul IO ainuõiguse registreerimisega seotud toimingute tegemiseks välja volikiri, mis ei täpsusta, kas isikul on ka pädevus kohtus esindamiseks. Hagi esitamisel väidab kostja patendivolnikust esindaja, et tal puudub pädevus konkreetses kohtuasjas esindamiseks. Menetluse aeg pikeneb ja menetluse kulud suurenevad, sest hagi ja lisad on vaja tõlkida võõrkeelde ja välisriigis kätte toimetada. Pärast hagi välisriigis

⁴⁸ Punkti koostanud Margus Sarap, Almar Sehver..

⁴⁹ Punkti koostanud Kai Härmand.

kättetoimetamist esindab ainuõiguse omanikku tavaliselt patendivolinik, kes varasemalt keeldus menetluskohast vastu võtmast, viidates pädevuse puudumisele konkreetse kohtuasja lahendamiseks. Nüüd väidab ta, et sai õiguse esindada ka selles konkreetsetes kohtuvaidluses.

ESIALGNE LAHENDUS

Kasutada piitsa ja prääniku meetodit. Võimalike lahendustena sätestada patendivolinikele sarnaselt advokaadiga seaduses esindusõiguse eeldus, seega ei oleks neil esindusõiguse tõendamiseks vaja volikirja, vaid piisab enda antud kinnitusest. Samas siduda esindusõigus PA ees registreerimise menetluses ka esindusega kohtus. Kui patendivolinikul on esindusõigus PA ainuõiguse registreerimismenetluse läbiviimiseks, siis on tal ka automaatselt esindusõigus kohtus esindamiseks kõikides seda ainuõigust puudutavates vaidlustes nii hagilises kui hagita menetluses ja seda esindusõigust saaks kohtu ees piirata üksnes TsMS § 223 sätete alusel.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Representation by patent attorneys in court.</i>	

39 (4.3) Tööstusomandi bulletäänid⁵⁰

KIRJELDUS JA SELGITUS

Peaaegu iga tööstusomandi liigi jaoks on registreerimisinfo avalikustamiseks ette nähtud oma väljaanne, millel ka oma avaldamistsükkel:

Eesti Patendileht, ilmub detsembrist 1995 kuus korda aastas (patendid).

Eesti Kasuliku Mudeli Leht, ilmub oktoobrist 1994 neli korda aastas (kasulikud mudelid, mikrolülituste topoloogia).

Eesti Kaubamärgileht, ilmub septembrist 1993, 12 korda aastas (kaubamärgid, geograafilised tähised).

Eesti Tööstusdisainilahenduse Leht, ilmub augustist 1998 neli korda aastas (disainid).

Kuna mõningate tööstusomandi objektide kohta on andmeid vähe, siis on enamike publikatsioonide (v.a kaubamärgileht) väljaandmine ajatatud pikema aja peale, mis toob kaasa ka õiguskaitse andmise viibimise, kuna õiguskaitse andmine patendil, kasulikud mudelil ning disainil jõustub avaldamisest.

ESIALGNE LAHENDUS

Ettepanek on koondada kõik tööstusomandi bulletäänid üheks terviklikuks väljaandeks, milles avaldatakse andmed kõigi registreeritavate tööstusomandi liikide kohta. Nii saab suurendada väljaande avaldamisintervalli ning ilmselgelt ka kokku hoida kulusid.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI

⁵⁰ Punkti koostanud Margus Sarap, Almar Sehver.

Inglisekeelne rahvusvahelisele eksperdile	selgitus	<i>Publications of IP applications and registrations.</i>
--	----------	---

40 (4.3) Tööstusomandi registreerimise tunnistused⁵¹

KIRJELDUS JA SELGITUS

Igale tööstusomandi liigile on ette nähtud oma tunnistuse vorm, selle aluseks on spetsiaalne õiguslik regulatsioon, Patendiametis töötavad selle jaoks spetsiaalsed ametnikud, kes tunnistusi vormistavad ning lisaks on ka tunnistuse allkirjastamise regulatsioon, näiteks kaubamärgimääruse § 79 lg 1 - tunnistusele kirjutab alla Patendiameti juht. Allkiri kinnitatakse Patendiameti pitsatiga.

Tegemist on ressursimahuka ning lisaks ka õiguskaitse andmist viivitava menetlusega, näiteks praktikas registreerimistunnistusi ei väljastata ajal, kui Patendiameti juht on puhkusel ning ei saa tunnistusi allkirjastada.

ESIALGNE LAHENDUS

Ettepanek on lihtsustada tunnistuse vorminõudeid ning minna üle tunnistuse kirjalikku taasesitamist võimaldavale vorminõudele.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
		EI
Inglisekeelne rahvusvahelisele eksperdile	selgitus	<i>Status of IP certificates.</i>

41 (4.4) Bürokratia ja menetluse keerukus⁵²

KIRJELDUS JA SELGITUS

Tööstusomandi õiguskaitse taotlemise süsteem on üles ehitatud traditsioonilisele paberasjaajamisele. Seadus ja määrus kehtestavad taotlusele mitmeid nõudeid, mis ei näi olevat möödapääsmatud, isegi kui nende nõuetega ei minda vastuollu rahvusvaheliste standarditega minimaalnõuete osas (nt Singapuri kaubamärgiõiguse leping, patendiõiguse leping). Taotluse eesmärk on fikseerida objekt, millele kaitset soovitakse, samuti määratleda huvitatud isik ja täpsustada, millisel alusel ta objektile õiguskaitset taotleb. Lisanduvad fiskaalsed nõuded ning esindaja nõue välismaise taotleja korral. Ülejäänud nõuded taotlusele tuleb kaaluda proportsionaalsusest lähtudes. Nt ei oleks vajadus tõendada esindaja volitusi, kui asjakohane volikiri ka muud liiki tööstusomandi objekti registreerimismenetluses on juba esitatud. Edasine kommunikatsioon toimub üldjuhul paberil ning kui Patendiameti otsus vaidlustatakse TOAKis, tuleb esitada eraldi materjalid. Registreeritud (resp) objektide avaldamiseks Patendiameti väljaandes kogutakse andmed eraldi toimetamiseks ja publitseerimiseks.

ESIALGNE LAHENDUS

⁵¹ Punkti koostanud Margus Sarap, Almar Sehver.

⁵² Punkti koostanud Tanel Kalmet.

Luu E-toimikule analoogiline, kuid toimiv ühtne tööstusomandi digitaalne register, mis võimaldaks taotluse esitamist, menetlemist, kirjavahetuse korraldamist menetluses, Patendiameti otsuste peale kaebamist ja kaebuste menetlemist, samuti nii registreeringu andmete publitseerimist (analoogiliselt elektroonilisele Riigi Teatajale) kui ka reaajas juurdepääsu nendele andmetele. Patendibüroodel n-ö püsiklientidena oleks võimalik operatiivselt deponeerida vahendeid objektide kaitseaja pikendamiseks, samuti uuendada volituste andmeid, mis oleks kasutatavad kõigi objektide suhtes. Eri objektide registreerimistaotluste menetlemist tuleb maksimaalselt ühtlustada, säilitades siiski vajalikud erisused. Põhimõtteliselt saaks kõiki tööstusomandi registreerimise taotlusi esitada identselt elektrooniliselt vormilt lähtudes, kuid taotlusena aktsepteeritav peaks olema ka n-ö ajaleheserval esitatud taotlus, mille andmed kaetakse hiljem digitaalsesse keskkonda. Tuleb arvestada, et süsteemi väljatöötamine võib olla kulukas ja nõuab selle hindamist, kas ja kuivõrd saab integreerida olemasolevaid infotehnoloogilisi lahendusi loodavasse süsteemi.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

Töendamiskoormus autoriõiguslikus vaidluses	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	JAH
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Unification and simplification of the application procedure for industrial property registrations.</i>	

42 (4.4) Menetlusaeg, s.h sisuline ekspertiis⁵³

KIRJELDUS JA SELGITUS

Üldiseks probleemiks on ekspertiisi aeglus, mis ei ole taotlejale üldjuhul arusaadav (kaubamärgitaotlus ootab umbes 1 aasta järjekorras enne, kui alustatakse sisulist läbivaatamist). Sisuline menetlus võib kesta sõltuvalt asjaoludest kauem, kuid taotleja jaoks on oluline võimalikult ruttu saada esialgne seisukoht oma õiguste registreerimise kohta.

ESIALGNE LAHENDUS

Tööstusomandi õiguste kiire registreerimine on oluline süsteemi kvaliteedi hindamise mõõdupuu ning omab positiivset mõju ettevõtete kasule, mida nad tööstusomandist võivad saada. Kiire registreering loob ka rutem selguse õiguste kaitse kohta ning vaba kasutuse piiride kohta.

Ettepanekuks on:

Reguleerida esmalt esmase avaldamise tähtaeg kõigi õiguste puhul, kus see seni pole tehtud (nt kaubamärk). See lahendaks ka praeguse probleemi ebahühtlase ning tihtipeale ka aeglase esitatud kaubamärgitaotluste kohta info avaldamise kohta.

Reguleerida maksimaalne aeg, mille jooksul Patendiamet peab avaldama oma esimese seisukoha õiguse registreeritavuse osas.

Kaaluda kas jätkata teatavate tööstusomandi liikide puhul täisekspertiisiga (kaubamärk, patent) või loobuda täisekspertiisist nagu see on hetkel kasuliku mudeli, disaini, mikrolülituste topoloogia ja geograafilise tähise puhul.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

⁵³

Punkti koostanud Margus Sarap, Almar Sehver.

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	JAH	JAH
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Whether full examination of trademarks is preferred or partial or formal examination should be preferred.</i>	

43 (4.4) Nõutavate dokumentide arv⁵⁴

KIRJELDUS JA SELGITUS

Teatavate tööstusomandi alaste toimingute tegemisel on nõutav dokumentide esitamine mitmes eksemplaris:

kaubamärgimääruse § 3 – kõik dokumendid ühes eksemplaris, v.a värviline reproduktsiooni 5 eksemplari;

tööstusdisainilahenduse määrus - kõik dokumendid ühes eksemplaris, v.a reproduktsiooni 2 eksemplari;

patenditaotluse sisu- ja vorminõuded § 8 - leiutiskirjeldus, patendinõudlus ning joonis või muu illustreeriv materjal esitatakse kolmes eksemplaris. Leiutise olemuse lühikokkuvõtte esitatakse kahes eksemplaris. Ülejäänud dokumendid esitatakse ühes eksemplaris;

kasuliku mudeli registreerimise taotluse sisu- ja vorminõuded § 8 - leiutiskirjeldus, nõudlus, illustratsioon ning leiutise olemuse lühikokkuvõtte esitatakse kahes eksemplaris. Ülejäänud dokumendid esitatakse ühes eksemplaris.

geograafilise tähise registreerimise taotluse dokumentide vorminõuded § 2 – kõik ühes eksemplaris.

ESIALGNE LAHENDUS

Eesmärgiga vähendada halduskoormust tuleb vähendada nõutavate dokumendikoopiate arvu. Vajadusel peaks Patendiamet suutma ise teha oma tööks vajalikud koopiad, kuid eelistada tuleks igal juhul elektroonilist asjaajamist. Dokumentide koopiate arv on ebamõistlik ka seetõttu, et menetluse jooksul võivad dokumendid muutuda ning nii on vajalik korduvalt dokumentide esitamine mitmes eksemplaris.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
	EI	EI
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele eksperdile	<i>Number of application copies required.</i>	

44 (4.4.3) Kaubamärgi registreerimise otsuse avaldamine⁵⁵

KIRJELDUS JA SELGITUS

⁵⁴ Punkti koostanud Margus Sarap, Almar Sehver.

⁵⁵ Punkti koostanud Raul Kartus.

Kaubamärgiseaduse § 40 lg1 kohaselt avaldatakse pärast kaubamärgi registreerimise otsuse tegemist sellekohane teade Patendiameti ametlikus väljaandes «Eesti Kaubamärgileht». Avaldamise eesmärk on kolmandatelt isikustelt vastuväidete saamine registreerimist takistavate asjaolude kohta, ehk otsuse allutamine avalikkuse kontrollile. Võiks arvata, et tegemist on hea võttega, mis suurendab õiguskindlust. Selline võte pärineb üsna varastest aegadest, kus taotluste hulk oli suhteliselt väike võrreldes tänapäevaga ja taotlused olid valdavalt siseriiklikud. Käesoleval ajal, mil taotluste hulk on kasvanud väga suureks, venitab selline menetlusetapp oluliselt menetlust. Kehtiv seadus võimaldab tekitada mitmekordset vaidlustamist. Õiguskindluse suurenemise asemel saavutatakse hoopis ebakindlus lõputute vaidluste tõttu ja otsuse venimine. Sellest omakorda pikad järjekorrad, kuna vaidluse all olev taotlus takistab järgnevate taotluste menetlemist.

ESIALGNE LAHENDUS

Kaubamärgitaotluse kohta tehtud otsuse avaldamine ja selle vaidlustamise võimalus ära jätta. Vaidlustada võib registreeringut. Seejuures tuleks kehtestada suhteliselt lühike, (9 kuni 12 kuud) tähtaeg, mille jooksul iga isik võib registreeringu vaidlustada. Pärast seda tähtaega võivad registreeringut vaidlustada isikud, kelle äritegevust registreering konkreetselt segab.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

Õiguste piiramine	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
		JAH
Inglisekeelne selgitus rahvusvahelisele ekspordile	<i>Publication of trademark applications and opposition.</i>	

45 (4.6) Asjast huvitatus⁵⁶

KIRJELDUS JA SELGITUS

Eesti õigus eeldab tööstusomandi õiguse vaidlustamisel asjast huvitatus vaidlustaja poolt, seda juhul kui vaidlustatakse varasema õiguse alusel või eesmärgiga tagada vaba kasutus. Samas EL ei ole asjast huvitatus sellisel määral nõutan ning seda põhjendatakse avalikkuse huviga, et registrid oleksid korrektsed.

ESIALGNE LAHENDUS

Kaaluda tuleks, kas Eesti õigussüsteemi üldised põhimõtted võimaldavad leevendada asjast huvitatus nõuet tööstusomandi õiguste vaidlustamisel ning võimalusel kaaluda selle nõude leevendamist. Igal juhul tuleks reguleerida märgukirjade (observation ingl k) esitamise protseduuri – konkureerivad ettevõtted evivad tihtipeale täpsemat informatsiooni ning selle info omamine võib lihtsustada Patendiameti menetlust ning olulised asjaolud saab lahendada vaidlusi ennetavalt.

VÕRDLEVÕIGUSLIK ANALÜÜS JA MÕJUDE HINDAMINE

	Võrdlevõiguslik analüüs	Mõjude hindamine
		JAH

⁵⁶ Punkti koostanud Almar Sehver.

Inglisekeelne rahvusvahelisele eksperdile selgitus	<i>Whether the cancellations/oppositions/observations should be filed by „interested persons“ or possible is actio popularis. How filing of observations by third persons during registration procedure is regulated in other systems.</i>
--	--

46 KAARDISTATUD PROBLEEMIDE TABEL

Jrk nr	Probleem	Ingliskeelne selgitus/ Explanation in English	Võrdlevõiguslik analüüs/ Comparative analysis	Mõjude hindamine	Vastutaja
1	Seadustiku esialgne struktuur	<i>Codification of industrial and commercial property law, including rules concerning trade secrets and those against unfair competition. The task involves major restructuring of the more than seven existing legal acts that often contain contradictory rules concerning analogous relationships, and some institutional and procedural consolidation.</i>	Jah/Yes	Ei	T. Kalmet, panustavad kõik
2	(1.1) Kumulatiivse kaitse küsimused	<i>Cumulative protection.</i>	Jah/Yes	Jah	A. Kelli, T. Seppel
3	(1.1, 2.1.1 või 3.1) Ühine IO ja selle kasutamine	<i>Possibilities to use IP in case one of its owners is against any use. Possibility of demand for termination of common IP ownership.</i>	Jah/Yes	Jah	A. Kelli, A. Värv
4	(1.1) Kaastaotlejate (kaasomanike) poolt oma õiguste teostamine Patendiametis	<i>Whether co-applicants can act in benefit of other applicants separately or there is always a need for joint communication or appointment of joint representative</i>	Jah/Yes	Ei	T. Kalmet
5	(2.1.1) Ühise autorsuse teke	<i>Joint authorship.</i>	Jah/Yes	Jah	A. Kelli
6	(2.1.3) Tööstusdisaini variandid	<i>Variances of design.</i>	Ei	Ei	A. Sehver
7	(2.1.4) Mikrolülituste topoloogia kaitse seadus	<i>Meaning of layout-design protection.</i>	Ei	Ei	M. Sarap, T. Kalmet
8	(2.2.1) Pahauskse taotluse üleandmise nõudeõigus (lisaks esindaja juhtumile)	<i>Mandatory transfer of trademark acquired in bad faith.</i>	Ei	Ei	A. Sehver
9	(2.2.1) Teist liiki kaupadele antud maine ja eristusvõime	<i>Application of European Law.</i>	Ei	Ei	A. Sehver

Jrk nr	Probleem	Ingliskeelne selgitus/ Explanation in English	Võrdlevõiguslik analüüs/ Comparative analysis	Mõjude hindamine	Vastutaja
	kaitse (KaMS § 10 lg 1 p 3 ja KaMS § 14 lg 1 p 3) peab kehtima ka samaliigiliste suhtes (Euroopa Kohus: Davidoff C-292/00)				
10	(2.2.1) Valdavale enamusele elanikkonnast tuntud kaubamärk	<i>Dilution of well-known marks.</i>	Ei	Ei	A. Sehver
11	(2.2.1) Identse märgi registreerimine identsetele kaupadele ja teenustele (KaMS § 10 lg 1 p 1)	<i>Registration of identical marks.</i>	Ei	Ei	A. Sehver
12	(2.2.2) Kaubanduslike tähiste õiguskaitse korraldus	<i>Reform of protection of commercial names and signs, i.a. abolition of registration system for domestic geographical indications, and establishment of an ipso facto regime for trade names.</i>	Jah/Yes	Jah	T. Kalmet, A. Kelli
13	(2.2.2.1) Geograafilise ala väär rakendus	<i>Registration of geographical indications.</i>	Ei	Ei	A. Sehver, T. Kalmet
14	(2.2.2.1) Geograafilise tähise õiguslik tähendus	<i>Meaning of GI protection.</i>	Ei	Ei	A. Sehver, T. Kalmet
15	(2.2.3.1) Konfidentsiaalne teave. Ühtse regulatsiooni puudumine	<i>A common regulation concerning confidential information is lacking. Even though the concept is used dispersedly in several legal acts, the importance of trade secret as intellectual property is not acknowledged.</i>	Jah/Yes	Ei	A. Värv S. Elunurm,
16	(2.2.3.1) Üldise saladuses hoidmise kaitsenormi puudumine	<i>A general rule to protect confidential information is lacking.</i>	Jah/Yes	Ei	A. Värv
17	(2.2.3.1) Teadus- ja arendustöö tulemusena	<i>Confidential information created in R&D.</i>	Ei	Ei	A. Kelli

Jrk nr	Probleem	Ingliskeelne selgitus/ Explanation in English	Võrdlevõiguslik analüüs/ Comparative analysis	Mõjude hindamine	Vastutaja
	loodud konfidentsiaalne teave				
18	(3.1) Intellektuaalse omandi heauskne omandamine	<i>Acquisition of IP in good faith.</i>	Jah/Yes	Jah	A. Värvi, T. Kalmet
19	(3.1) Abstraktsiooni ja eraldatuse põhimõtte IO lepingutes	<i>Principle of abstractness and IP law.</i>	Jah/Yes	Jah	A. Kelli
20	(3.1.1) Litsentsilepingute vastastikune mõju	<i>Hierarchy of licensing agreements.</i>	Jah/Yes	Ei	A. Värvi
21	(3.1.2) Kaubamärgi võõrandamine ja üleminek	<i>Transfer of trademark rights and its registration.</i>	Ei	Ei	T. Kalmet, A. Sehver
22	(3.1.2) Patendi üleminek	<i>Transfer of patent (proof).</i>	Ei	Ei	T. Kalmet, M. Sarap
23	(3.1.2) Kasuliku mudeli üleminek	<i>Invalidiation of utility model due to non registering transfer.</i>	Ei	Ei	T. Kalmet, M. Sarap
24	(3.1.2) Taotluse osaline võõrandamine pärast registreerimisotsust	<i>Partial transfer of applicant's rights.</i>	Ei	Ei	T. Kalmet
25	(3.1.2) Tööstusomandile ühispandi seadmise võimatus	<i>Whether joint-pledge for several industrial property registration is possible.</i>	Ei	Jah	A. Värvi, T. Kalmet
26	(3.2.1) Litsentsisaaja õiguskaitse võimalused	<i>Representation by licensee in infringement cases.</i>	Ei	Ei	K. Härmand, A. Värvi
27	(3.2.1) Õigussuhte ajutine reguleerimine	<i>Preliminary injunctions.</i>	Ei	Ei	K. Härmand
28	(3.2.1) Ainuõiguse kaitse	<i>Substantial claims in case of infringement.</i>	Ei	Ei	K. Härmand
29	(3.2.3) Vastuhagi õiguse tühisuse tuvastamiseks	<i>Person entitled to counteraction.</i>	Ei	Ei	K. Härmand
30	(4.1.3) Territoriaalne kohtualluvus	<i>Territorial jurisdiction and court specialisation.</i>	Ei	Ei	K. Härmand

Jrk nr	Probleem	Ingliskeelne selgitus/ Explanation in English	Võrdlevõiguslik analüüs/ Comparative analysis	Mõjude hindamine	Vastutaja
31	(4.1.3) Halduskohtu ja üldkohtu alluvuse vahetegu	<i>Administrative or civil litigation.</i>	Ei	Ei	K. Härmand
32	(4.1.3) Isikud hagimenetluses	<i>Representation of state in litigation and feedback to the Patent Office.</i>	Ei	Ei	K. Härmand
33	(4.1.3) Kohtu pädevus hagita menetluses	<i>Role of court in ex parte appeal proceedings.</i>	Ei	Ei	K. Härmand
34	(4.1.3) Isikud ja esindus hagita menetluses	<i>Representation of state in court.</i>	Ei	Ei	K. Härmand
35	(4.2.2) Kutselised esindajad (patendivolinikud)	<i>The status of the patent and trademark attorneys.</i>	Jah/Yes	Jah	A. Sehver, M. Sarap
36	(4.2.2) Volikiri asjaajamisel Patendiametiga ja Apellatsioonikomisjoniga	<i>Representation by attorney with presumed powers.</i>	Ei	Ei	A. Sehver, A. Värv
37	(4.2.2) Esindaja vahetu volituse nõue ning asjast huvitatud isiku iseseisev esindusõigus	<i>Permissibility of indirect powers.</i>	Ei	Ei	A. Sehver, M. Sarap
38	(4.2.2) Menetlusosaliste esindamine kohtus	<i>Representation by patent attorneys in court.</i>	Ei	Ei	A. Sehver, M. Sarap
39	(4.3) Tööstusomandi bülletäänid	<i>Publications of IP applications and registrations.</i>	Ei	Ei	T. Kalmet
40	(4.3) Tööstusomandi registreerimise tunnistused	<i>Status of IP certificates.</i>	Ei	Ei	T. Kalmet
41	(4.4) Bürokratia ja menetluse keerukus	<i>Unification and simplification of the application procedure for industrial property registrations.</i>	Ei	Jah	T. Kalmet
42	(4.4) Menetlusaeg, s.h sisuline ekspertiis	<i>Whether full examination of trademarks is preferred or partial or formal examination should be preferred.</i>	Jah/Yes	Jah	A. Sehver
43	(4.4) Nõutavate dokumentide arv	<i>Number of application copies required.</i>	Ei	Ei	T. Kalmet
44	(4.4.3) Kaubamärgi	<i>Publication of trademark applications and opposition.</i>	Jah/Yes	Ei	A. Sehver

Jrk nr	Probleem	Ingliskeelne selgitus/ Explanation in English	Võrdlevõiguslik analüüs/ Comparative analysis	Mõjude hindamine	Vastutaja
	registreemise otsuse avaldamine				
45	(4.6) Asjast huvitatus	<i>Whether the cancellations/oppositions/observations should be filed by „interested persons“ or possible is actio popularis. How filing of observations by third persons during registration procedure is regulated in other systems.</i>	Jah/Yes	Jah	T. Kalmet, A. Sehver